

Poolaasta vahetusel uuendage „Romaani“ tellimist.

POSTI
KANTUS-
KOGU

6
M
B
E
R
6

ROMAANI

No

12

Dalarnia (Rootsi) neiu rahvusriietes.

KIRJASTUS-OSAÜHISUS „ARENG“
TALLINN, 1930.A. IX. AASTAKÄIK.

Hind 40 senti.

ROMAAN Nr. 12

SISU:

Hanns von Spielberg: Kolmiktäht.
 R. A. Mangham: Allani ohver.
 Karel Kapek: Janiku kutse.
 Hans Hartig: Dedektiiv.
 Villiam Hunter: Seiklused metsikus-
 läänes.
 Alf Röd: Kaval vallavanem.
 O. Grossschmidt: Kevadepäike.
 Fedor v. Zobelitz: Traagiline koflikt.
 Ossip Dõmov: Pagulased.
 Jakob Liiv: Kas võtad vastu.
 Jenö Wallesz: Toatüdruk.
 George Barr: Unustatute saar.
 Tõtt ja nalja.

ROMAAN'i

tellimishinnad:

Kodumaale:

12 kuud (24 nr. nr.)	Kr. 7.50
9 kuud (18 nr. nr.)	6.00
6 kuud (12 nr. nr.)	4.00
3 kuud (6 nr. nr.)	2.25
2 kuud (4 nr. nr.)	1.60
1 kuu (2 nr. nr.)	—80
Üksiknumber	—40

Välismaale:

12 kuud	Kr. 10.—
6	5.—
3	2.50

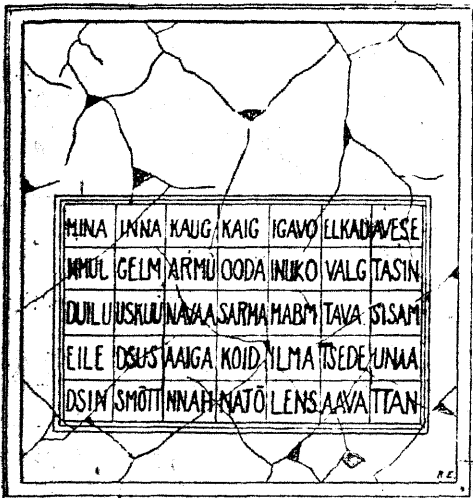
Tellimisi võtavad vastu ilma lisatasuta kõik postiasutused, rmtkpl. ja „ROMAAN'i“ müüjad.

Talituse aadress:

TALLINN, Müürivahe tän. 16
 Telefon (2) 12-53.

Mõistatus

Nr. 12 (198).

Neil päevil toodi meie toimetusesse üks vana marmortahvel, mis kusagil kaevamise juures leitud. Nüüd palub meie mõistatuste osa toimetaja lahkeid lugejaid temale ka seekord olla abiks ja aidata selgitada seda tahvil olevat kirja. Nii palju kui ta aru saab, on sellel sisuks üks laul või salm ja eesti luuletaja oma.

Lahendus ilmub „Romaan“ Nr. 16 (202.)

Aug. KRISTALL'I keelpillide

töökoda

V. Pärnu mnt. 12, tel. 32-21. Kõige vanem ja suurem Eestis, valmistab viiulid, altod, cellod, kontrapassid, gitarred, mandolimed, balalaikad, tsitrid, keeled ja kõik üksikud osad; parand. ruttu ja hästi.

„Romaan“

annab ülevaate maailmarahvaste

kirjandusest.

„Romaan“ tellimishinnad: 12 kuud (24 nr. nr.) Kr. 7.50; 6 kuud (12 nr. nr.) Kr. 4.00; 3 kuud (6 nr. nr.) Kr. 2.25; 2 kuud (4 nr. nr.) Kr. 1.60; Üksiknr. 40 s.

Romaan

Nr. 12 (198)

Juuni 1930

IX. aastakäik.

Kõik suitsetavad paberosse

Laferme Nr. 50 Manon Baar Stella

20 tk. — 50 s.

20 tk. — 35 s.

25 tk. — 35 s.

20 tk. — 25 s.

Diva Must Peeter

25 tk. — 25 s.

25 tk. — 15 s.

Meie vabrikus puhastatakse tubakat pneumaatilisel viisil tolmust ja teistest tervisele kahjulikkudest lisandustest.

A/S. „LAFERME“

Kolmiktäht.

Saksa kirjanik **Hanns von Spielberg'i** romaan.

8

Nüüd tuli järg esimese sekretäri kätte. Vürst istus kirjutuslaua äärde ja hakkas posti läbi vaatama.

„Pariisist? Ah, Tema Majesteet on kär-situ, et nõupidamised nii aeglaselt edasi nihkuvad. Jah, Majesteet peab õppima kannatust,“ naeris ta pilkavalt. „Peame ootama veel mõned kuud. Teatage sellest mõttest, Serbelloni! — Mis teatakse Elbalt meie armastatud meistrilt? Mis teeb härra Bonaparte?“

Ta hõõrus mõnusalt käsi, mälestus kuku-tatud keisrist, kes teda oli lasknud tunda oma isemeelsuse tugevust, näis talle meele-pärane.

„Midagi erilist, kõrgus. Meie mõlemad agendid Porto Ferrajos teatavad kooskõla-liselt, et Napoleon pühendab end täielikult oma väikese riigi juhtimisele. Ta olevat teinud korraldusi lohakusse jäetud tänavate suhtes ja tegutsevat palju põllumajandusega.“

„Hea patriark!“ pilkas vürst. „Andke mulle teated. Tahan neid läbi lehitseda.“

Sekretär võttis ühest suurest mapist, mis oli kaasa toonud, kaks kirja ja ulatas nad käskijale.

„Tihedad väljasõidud maale ja oma lae-vaga merele. Hm, Briti laevastik olgu hoo-las! — Ballipidu palees — see on hea. Mis-pärast ei peaks nad tantsima, kui meie seda teeme! — Kuid mis tähendab märkus siin, Serbelloni? „Kaheksa päeva eest lahkusid kaks keisri endist ohvitseri saarelt: kapten Dulot, kes alles poolteise kuu eest tuli Vene sõjavangistusest tagasi, ja leitnant Gellier. Mõlemad reisisid nähtavasti keisri ülesan-del ja mul on õnnestunud kindlaks teha, et viimati mainitud ohvitser on teinud viina-tujus märkuse, millest selgub, et eesmärgiks on Poola- või Venemaa. Ilma asja tähtsaks pidamata, pidasin siiski omaks kohuseks selle teatada.“

Vürst oli valjult ette lugenud, nüüd toet-us ta mõtetes tooliseljale. „Dulot — Gellier? Tundmatud mined! Kuid milleks saadab Bonaparte ohvitseri idasse? Kas otsib ta jälle toetust poolakateelt? See ei ole siiski võimatu. Kuulge, Serbelloni, oleks hea, kui pööraksine Vene saadiku tähelepanu mõle-matete ohvitseridele, et nad Vene piiridel kinni saaks peetud.“

Talleyrand hakkas teisi pabereid läbi vaatama, kui kammerteener sisse astus ja talle mõned sõnad sosistas.

„Ah, krahvinna Pototska! Tere tulemast. — Serbelloni, peame katkestama konverentsi veerandtunniks.“ Ta tõusis ja läks kepile toetades ilusale Poola daamile ukseni vastu.

Sofia Pototska näis imeilus tumedas promenaadkostüümis, tumepunasest siidist Poola mütsikesega kenal peal. Talleyrand, naiseilu peen tundja, märkas seda elavusega. Sel silmapilgul täitsa vana kooli kavaler, suudles ta krahvinna sõrmeotsi ja ütles, teda tooli juure saates: „Ei oleks võinud und näha, et ilusam kõigest naistest täna mu igavat ärihommikut kaunistama tuleb. Tänan, kallim sõbranna, tuhat tänu!“

„Ma ei sega loodetavasti, vürst?“ küsis ilus naine, lastes pitsmantilla alla libiseda.

„Iialgi, krahvinna, iialgi!“

„Kuid olen vist kindlasti vähem tere tulemast, kuna tulen äriasjus?“

Talleyrand ohkas: „Kas ei ole see mu saatus, et äriasjad mind rahule ei jäta isegi mu elu õnnelikumatel tundidel! Mis te toote, krahvinna, ei või olla halb, kuigi peidab end äriasjade inetu nime taha.“

„Ma ei tea siiski, mon ami! Et teha lähialt: tulen, et paluda lähemaid teateid kõrge kongressi otsuste kohta Krakau küsimuses. Sõbrad kodumaal paluvad mult head teadet; seda nõuavad meie patriootite südamed, mis on paljust loobunud ja mis enam ei julge loota iseseisva Poola ellukutsumist —“

„Või selle lootuse vähemalt edasi lükka-“
 „...“ ütles Talleyrand vahele.

„Ka seda, kui tahate, mu vürst!“ ütles krahvinna naeratades. „Need truud, tublid mehed, kes sajal lahinguväljal valasid verd Prantsusmaa huvide eest, näevad Krakau vabariigi kavatsuses õigluse akti ning teritasid rahulolles, et just teie Prantsusmaa nimel astusite nende soovi eest välja. Juba mitu nädalat on asi kõikumamas. Mis peab sellest arvama?“

Talleyrand oli käed süles kokku pannud ja mängis sõrmustega, võttis sätendavad asjad sõrmest ja pani nad uuesti sõrme. Ta ootas tükk aega vastusega ja ei vaadanud naabrinna läikivatesse silmadesse, mis olid sihitud talle põleva ootusega.

„Krahvinna!“ ütles ta lõpuks mahedal, tasalel häälel. „Krahvinna, te teate, et olin selles asjas teie truu abiline. Te teate ka, et inetlus, mida olen tundnud teie vastu neist toredatest päevadest saadik, kui olin Tultsinis teie külaline, aitas kaasa, et teha

mind vastutulelikuks teie soovidele. Sellest hoolimata pean teilt nüüd küsima: kas peate Krakau vabariigi asutamist tööpoolest Poola asjale tähtsaks võiduks? Oletades, et meil õnnestub projekti läbi viia, saaks vabariigi pind nii väike, vabariik satuks oma võime-tuse tõttu varsti nii täielikult Preisimaa ja Austria võimu alla, et ma kardan —“

„Teie ei taha mõista meie soove ja nende väga reaalist tagapõhja, vürst!“ hüüdis krahvinna välvavatel silmadel. „Krakau on meile ainult osamaks, kuid peab moodustama kindla tüve, mille ümber võivad koguda Poola patrioodid tulevastel päevadel. Krakau on meie uhke, ajaloolise mineviku keskpunkt. Seal viis Sobieski omad väed tänamatu Viini vabastamiseks, kui türklased linna ja Habsburgide riiki ähvardasid; seal on maetud meie kuningad — Krakau vallidelt on näha Kosciusko haud! Ja see Krakau, mille ülikoolis meie noorsugu juba aastasadasid on ühes teadustega ammutanud palavat armastust isamaa vastu, see Krakau ei olevat midagi meie jaoks? Oh, mu vürst, ärge võtke meie viimast lootust, ärge ajage mu kallist adoptiivisamaad meeletehetele! Veel ei ole unustatud Visla ja Njeemeni ääres Napoleoni nimi, veel loodavad tuhanded, et ta uuesti ilmub lahinguväljale, et lunastada oma lubadust, et teeb Poola iseseisvaks! Ärge kutsuge hädaohtu esile, kõrgus!“

Ilusa naise ärritatud kõne, kes oli ärevuses kahekordselt ilus, ei olnud jäänud mõjuta targa diplomaadi peale. Kui Sofia Pototska, greeklanna, esines nii palavalt oma teise isamaa eest, kuigi kõneles looduse hääle poolakates enestes! Kuid kõige pealt kõlas neil silmapilkudel Talleyrandi hinges mälestus Elbalt saadud teatest. Kuidas, kombineeris ta, kui keiser tööpoolest oli saatnud kaks emissari Poolamaale, et leida seal pooldajaid julgeks ettevõtteks, mis võis ärritada meeli?! Ja kas aimas tark naine siin juba, et midagi sarnast oli sündimas? Mispärast oli ta nimetanud keisri nime?

Ja ühtlasi tuksatas imeline mõte läbi int-rigeeriva vaimu. Ehk võis siin tappa kaks kärbest ühe hoobiga. Ta teadis, et asjast puudutatud võimud, Preisi-, Venemaa ja Austria, Krakau küsimuses viimastel nädalatel olid pidanud nõupidamisi, olid vahetanud märgukirju, mille sisu talle oli saladuseks jäänud. Kuidas, kui tal õnnestas neid tähtsaid akte tundma õppida? Siis oleks ta võinud rahuldada krahvinna soove, kuid see oli lõpuks kõrvaline asi! Tähtsam oli, et ta võis lõpuks kasutada osavalt oma tead-

misi, et mõjutada asjade edaspidist arenemist, et ta eestkätt võiks külvata tüli Preisimaa, Austria ja Venemaa vahele, lastes iga üksiku kabineti ees välja paista, et teine ta lubamatul viisil oli pühendanud läbirääkimiste saladusse. Milline kasu Prantsusmaale!

Ilus, vaimustatud naine siin tohtis teada ainult üht sihti ta kiirelt otsustatud ja kiirelt läbimõeldud plaanist. Naised on eeskujulikud tööriistad kõrges poliitikas, kuid tööriist ei tohi aimata sihti!

„Armas, kallid krahvinna,“ algas ta, „tahan kõik katsuda, mis on minu võimuses, et täita teie ja tubli Poola rahva soove, kuigi mõistan raskusi, mis tekivad. Suuri, määratuid raskusi, mis säravad juba selles, et tean asjasse puutuvatest läbirääkimistest ainult kuulmise järele, kuna Preisimaa, Venemaa ja Austria neid salaja peavad. Ebakindlal alusel ei tohi ehitada! Sellepärast on tarvilik, et muretsen enesele teateid nende riikide vahel vahetatud märgukirjade kohta. Aga kuidas? Vihkan kõveraid teid — ta rannatas kahepaikselt — „kuid poliitikas ei pääse sellest mööda, seda näitab see asi selgelt. Jah, kui mul õnnestuks näha „Poola“ akti vürst Hardenbergi kantseleis, kui saaksin selle akti ainult tunniks oma kätte —“

Krahvinna tuksatas. „Inetu asi!“ sosistas ta tasa.

„Jah, inetu asi, sest seaduslikul teel seda teha ei saa. Mu austatud kolleeg Hardenberg ei ole mees, kes laseb end kergelt petta.“

Vürst langes jälle sügavatesse mõtetesse, vähemalt tegi ta sarnase näo. Siis lõi ta äkki käega otsaesisele: „Kas tunnete pealik v. Stettenit, krahvinna? Noort Preisi ohvitseri, kuninga adjutanti, riigikantsleri usaldusalust? Oh, kindlasti tunnete teda, olen näinud teda mitmeti teie salongis.“

„Härra v. Stettenit?“ Sofia Pototska vaatas imestanult üles, kerge puna lendas tal üle põskede. „Muidugi tunnen teda — kuid mis on temaga?“

Talleyrand oli käed jälle süles kokku pannud ja hakkas aeglast mängu sõrmustega. „Mis temaga on, armas krahvinna? Ta peab meile paberid muretsema!“ Ilus naine oli püsti karanud ja sammus rahutult toas edasi ja tagasi, kuna diplomaat jatkas: „Mul on tähelepanekuid ja ma usun kindlasti, et ma ei eksi: preislane tunneb elavat huvi komtessi vastu, mu õetütrega vastu —“

„Ah!“ ütles krahvinna seisma jäädes. „Seda ei ole ma märganud — iialgi — iialgi!“

„Ja ma ütlen teile, ma ei eksi, krahvinna!“ Talleyrand langetas friseeritud pea ja ta nägu võttis fauni ilme. „Ma ei eksi, nagu harva eksin inimestes. Preislane ei ole küll tavalik lipitseja — olen harva näinud teda oma õetütrega juttu ajavat, ei näinud neid iialgi üksteisega tantsivat — kuid ma panin tähele ta silmi, ta ilmet — lühidalt, olen omas asjas kindel. Zeusi juures, krahvinna! Mu hea õetütrega peab muretsema meile paberid!“

Sofia Pototska oli uuesti rahutult rändama hakanud. Ta seisatas kord siin, kord seal, võttis ühe nippasja teise järele kätte, vaatles neid hajameelselt ja pani nad üksikokselt kohale tagasi, et uuesti läbi toa rännata. „Laske komtess siia paluda, vürst!“ ütles ta äkki. „Tahaksin kuulda, mis ta ise ütleb teie plaani kohta!“

Talleyrand tõusis vaevaga ja lonkas kella juure. „Hea, krahvinna, sündigu teie tahtmine, kuid teen seda oletusel, et aitate mind rumalast lapsest jagu saada!“

Möödusid umbes kümme minutit, kui komtess sisse astus. Ta kandis kergelt hommikuleiti siidiriidest, mida hoidis keskel kokku kuldne vöö ja mis peene kaela juures oli südamekujuliselt välja lõigatud. Paksud, pruunid juuksed olid tihedas sõlmes ja neid hoidis ilusakujuline nool luust. Ta näojooned olid sünged ja kurvad, ta silmist näis rääkivat teatav raskemeelsus. Kui ta silmas krahvinnat, lendas ta aga selle juure ja lühikeseks ajaks ilmus ta näole rõõmus ilme ja ta suudles Sofiat südamlikult suule ja põskedele. Siis alles astus ta aeglaselt vürsti juure, kummardas ta ees, puudutas kergelt onu kätt huultega ja küsis: „Teie käskisite?“

„Palusin, mu laps!“ õiendas see teravalt. „Millal kord loobud sellest inetust sõnast minu suhtes, kes sulle ainult rõõmu ja lõbu valmistada katsub? Tõepoolest, kallim krahvinna, te teete vanale mehele heateo, kui tahate õpetada sellele lapsele, kes teid nii väga armastab, veidi rohkem elurõõmu ja lõbusust!“

„Katsun alati oma kohust täita, onu!“ ütles komtess lühidalt ja mõrudalt. „Kas teil on põhjust kaebada? Kas olen milleski eksinud?“

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

„Kuid, rumal tüdruk, kes sellest räägib? Vastuoksa, mina ja kogu Viin teab, et Beneventi vürst, Charles Maurice de Talleyrand-Perigord, sinu armastusväärilisuse tõttu, mu kallis Louison, võib pidada veetlevat maja, et sa oled pärl, mille armuline Jumal harva kingib vanale onule!“

Komtess ei vastanud sõnagi sellele kõnele, mida saatis irooniline naeratus. Ainult ta huuled pigistusid kõvemini kokku ja peenete, tumedate kulmude vahele tekkis sügav korts,

„Ja et sa näeks, mu kallis, kui võrd usaldan sind ja su osavust, tahan sind pühendada kõrgesse poliitikasse!“ jätkas Talleyrand. „Tule, võta tool ja istu mu lähedale; krahvinna ja mina palume sult väikest teenistust, millest oleneb palju, rohkem arvatavasti, kui suudab mõista su väike magus ja tõepoolest imeilus peake.“

Komtess vaatas küsivalt krahvinna otsa. Alles kui see jaatavalt ilusa pea langetas, järgnes ta vürsti juhatusel.

Talleyrand seletas talle ettevaatlikult kaalutud sõnades, millesasi seisis. Kui Preisi ohvitseri nimi esimest korda üle ta huulte tuli, tuksatus komtess ja Talleyrand ja krahvinna vahetasid kiire pilgu: komtess oli siis märganud Stetteni vaikset austust! „Seda parem,“ mõtles vist diplomaat ja jätkas rakulikult seletusi. „Lühidalt, mu kallis, pead püüdma sakslase, pead ta kindlalt oma võrkudesse mässima, kuni ta on vaha su ilusates kätes. Siis palud teda muretseda sulle üheks ööks akti riigikantsleri kantseleist — ja kui mitte akti enese, siis ärakirja. Ta paneb kahtlemata algul vastu, kuid muutub pehmeks, kui jääd kindlaks. See on tasuväärt ülesanne, arvan ma, kaunis tuntud diplomaadi õetütrele. Eks ole, kallim krahvinna?“

„Arvan, et komtess on teid täielikult mõistnud, mu vürst!“ ütles Sofia Pototska kahemõtteliselt. Ta nõjatas kamina ääres, ümarad käevarred rinnal risti pandud, suured silmad tarretult noore tütarlapse poole pöördud.

Komtess oli kuulanud vaikides. Hoolimata noorusest näis ta oskavat enesevalituse kunsti meisterlikult, sest ta näojooned ei avaldanud ta seesmist ärevust. Alles onu lõpusõnade juures langetas ta pea ja mattis näo kahe käe vahele, mis vajusid sügavalt pruunidesse juustelainetesse. Nii, saledad käevarred põlvele toetatud, istus ta nähtavasti sügavates mõtetes, kui Talleyrand lõpetas.

Äkki aga kargas ta püsti. „Ei — ei ialgi!“ ütles ta lühidalt, värisvatel huuhtel ja ta

keha värises. Tõrjudes ajas ta käed onu poole: „Iialgi! Iialgi!“ kordas ta, Siis pööras ta lühidalt ja ruttas ukse poole.

Talleyrand oli tõusnud. Ta pahem käsi hoidis kramplikult kepi hõbepeast, paremaga haaras ta tütarlapse järele ja tõmbas ta vägivaldselt tagasi. Silmapilk näis ta sõnu otsivat. „Ah, sina — sina jonnakas tüdruk! Sa sõnakuulmatu laps!“ tuli ähkides ta suust. Siis naeris ta pilkavalt: „Nii, see on siis resultaat! Iialgi! Iialgi! On ehk preili ise armunud blond tolasse? Tundeline armastus? Küll ma sind õpetan, mu laps, kuidas tuleb sõna kuulda! Need on siis kasvatusetulemused, mis oled saanud! Liig kaua olen sind kahe silma vahele jätnud ja nüüd, mil viimaks ometi nõuan oma õigusi, nüüd ei kuula rumal tüdruk sõna! Ah — Ah —“ ta rebis kravati kallal ja vajus väsinult toolile. Kuid ärevus kestis ainult mõned silmapilgud. Teesklemiskunsti meister võis end küll silmapilguks unustada, kuid ta sai kohe enesevalitsemise tagasi. Aeglaselt ajas ta end püsti ja magus naeratus libises üle ta näo: „Iialgi! Iialgi! Kuidas laps seda ütleb? Kuidas leiata selle, krahvinna? Lapsik rumalus, eks ole? Kuid komtess kõneles kindlasti ainult silmapilkes ärituses, ta muudab kindlasti meelt.“

Sofia Pototska ei olnud lahkunud siia maani omalt kohalt kamina juures. Veel ikka seisis ta, käed rinnal risti, nagu ilus kuju. Nüüd aga astus ta väriseva tütarlapse juure ja pani õrnalt oma parema käe selle õlale. „Ainult üks küsimus!“ ütles ta tasa ja ka tema hää värises. „Kas armastad tõepoolest härra v. Stettenit, mu laps?“

Noor tütarlaps raputas otsustavalt pead. „Ei, Sofia!“ ütles ta pehmelt, kuid kindlalt. „Ei, mind haavab ainult inetu mäng, milleks tahetakse mu kaasabi, mind haavab, et tahetakse tublit meest moraalselt hävitada, talt riisuda lugupidamine, koht, võib olla ta aus nimi —“

„Missugune rumalus!“ sisises vürst tugi-toolist. „Kes saab sellest asjast teada? Paberid antakse täpselt tagasi ja sul oleks veel teadmine, et oled korda saanud suure ja hea teo, sest soovime ainult sellepärast aktide sisu teada saada, et paremini kaitsta tubli ja õnnetu rahva õigustatud huvisid!“

Komtess ei vastanud, kuid Sofia Pototska võttis sõna. Ta oli noort sõbrannat teravalt jälginud ja kui see kindlalt ja otsustavalt eitas iga tõsisemat tunnet Preisi ohvitseri vastu, näis ta tulevat kindlale otsusele,

„Armas vürst!“ pööras ta Talleyrandi poole, „usun, et meie armas laps on õigu-

ses. Laseme plaani langeda, ma palun seda ise.“

Diplomaat vaatas ilusale naisele silmapilguks avameelse imestava ilmega otsa. Siis lendas arusaamise helk üle ta rebasenäo ja ta ütles nähtavasti ükskõikselt: „Kui arvate, kallis krahvinna, sindigu Teie tahtmine. Sina, mu armas Louison, mine oma tuppa; ma jätan omale õiguse sinuga su jonnile üle veel kõnelda, sest arvan, et mul õnnestub sind veenda selle kasutusest. Esialgul soovin, et sa oma tuppa jääd!“

Ta viipas käega, komtess kummardas ja lahkus toast.

Vaevalt olid siidikardinad ta saleda kuhu järele kinni langenud, kui Talleyrand end püsti ajas. „Kas mõistsin õieti, krahvinna?“

„Ärge rohkem pärige, vürst!“ vastas Sofia Pototska. „Teie saate aktid — vastutan selle eest!“

Vürst naeris — tasast, pilkavat naeru. „Vaene härra v. Stetten! See õnnelik härra v. Stetten! Tõepoolest ma ei tea, kas pean teda kahetsema või kadestama? Soovin edu, kallis krahvinna. Teil ei luhtu see, sest kes suudab teile vastu panna!“

Ilus naine vaatas diplomaadile imelisel pilgul otsa, milles ühinesid uhke võidulootus kurva raskemeelsusega. Siis pani ta pitsimantilla õlgadele ja ulatas Talleyrandile käe jumalagajätuks: „Küll näeme, kõrgus! Veel üks asi: ärge tasuge vaesele komtessile ta lapselikult puhtaid tundeid liig valjult kätte, ma palun teid sellepärast. Ma ei taha kaotada täielikult ausa tütarlapse sõprust ja usaldust!“

K a h e k s a s p e a t ü k k .

Krahv Rasumovski pallipidu.

Kongress „tantsis, kuid ei nihkunud paigalt.“

Diplomaatide asjad arenesid kohutavalt aeglaselt, kuid lõbustuste otsatu rida ei lõppenud ja ei väsinud vürstid ja vürstinnad, diplomaadid ja poliitikud, välismaalaste määratu arv, keda kongress oli meelitanud igast Euroopa riigist Viini, et tuua naudingut altaritel ikka uusi ohvreid.

Päikesepaisteliste sügispäevadele, kui kongress kokku astus, oli järgnenud talv, sündmusrikas aasta 1814 oli lõppenud ja Stefanikiriku kellad olid juba uue aasta välja

kuulutanud. Tehti ettevalmistusi karnevali pidustusteks. Mispärast ei pidanud vürstid ja rahvad olema rõõmsad ja lõbusad, kuna oli kindlustatud pikk rahu ja kuna kontinendi kardetud türann Bonaparte näis varjatud omal üksikul kaljusaarel! Et riikide vahel tõusid aegajalt lahkhelid, et Talleyrand oli pakkunud Austria kabinetile 300,000 Prantsuse sõdurit, kui tuleb sõda Preisimaaga, see ei seganud kõrgete ja alamate rahu, sest need sündmused arenesid kulisside taga; ja üksikud teadjad hoidusid sellest, et kanda intriige laiematesse kihtidesse.

Kurt v. Stettenil oli läinud aeg nagu lennates, seitsaadik kui elas Viinis. Ta teenistus kuninga juures oli väga kerge, sest lihtne Friedrich Wilhelm ei nõudnud isiklikkudelt adjutantidelt palju. Igapäev teade monarkile, selle saatmine avalikkudele pidudele, paraadidele, õuepalee suurtele pallidele ja jahile — see oli kõik. Selle vastu oli palunud Hardenberg, riigikantsler, kes noort ohvitseri kohtles ikka ühesuguse heatahtlikkusega, tihti selle teenistust, kui asi puutus tähtsatesse ja kiirtesse töödese, milleks ei jatkunud kantsleri vähestest jõududest. Stetten kõneles ja kirjutas elegantset, selget Prantsuse keelt, ta oli kiirelt omandanud tarvilisel oleva diplomaatilise kõne ja riigikantsler oskas hinnata ohvitseri tööjõudu ja diskreetsust.

Kuid seegi tegevus võttis ainult murdosa Stetteni vabast ajast enesele ja tal oli ikka veel küllalt aega isiklikke kalduvusi rahuldada.

Stetten seisis tihedas kirj vahetuses kodumaaga. Vana isa kirjutas talle nüüd küll harvemini kui sõjaväljale, kuid Jakobäa oli jäänud ta usinaks korrespondendiks ja ta rahulikud, südamlilikud kirjad tõid alati armsa kodupinna lõhna peale kärarikast Viini. Tookord, kui ta Pariisist tulles oli viibinud mõned lühidalt nädalad Kremmrodes puhkusele, oli tärpanud ta südames elavam, südamlikum huvi lihtsa, selge ja kindla kusiine vastu — mitte tuline kirk, kuid südamlilik tundmus, millest ta isegi ei teadnud, kas ta oli muud, kui ainult vennalik poolehoid. Sest tookord oli ta südant täitnud Louisoni, ilusa prantslanna mälestus, keda ta näis tundma õppinud selleks, et ta kohe jälle kaoks ta silmapiirilt! Ja nüüd oli suurlinna uimas tõusnud ta ette komtess Savigny

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

-Perigordi kuju ja ta oli talle võimsalt meele tuletanud Louison Vernier'd, nii võimsalt, et ta nädalateviisi ei saanud lahti salatundest, et komtess ja Napoleoni usaldusaluse tütar võiksid olla üks ja sama isik.

Kuid kus ta kohtas Talleyrandi õetütart, näitas see talle ainult jahedat viisakust ja ta oli tema eest rohkem kõrvale hoidnud, kui talle vastu tulnud, ta oli teda alati kohelnud võõrana. Ja kus ta järele päris: kusagil ei tuntud mingisugust kahtlust, et ilus tütarlaps oli tõepoolest Prantsuse poliitika juhi õetütar.

Kuid mõne aja eest oli astunud Sofia Pototska ta huvi keskpunkti. Ta ilu joovastas Stettenit ja krahvinna näitas talle avalikult oma armu.

„Hoidke end, seltsimees!“ oli talle krahv Hohenthal veel kord hoiatavalt öelnud, kui ta puhkuseaja lõppemisel kodumaale sõitis. „Hoidke end, Stetten, tulega ei mängita karistamatult ja Pototska mahedates silmades leegitseb varjatud tuli, mis on saanud igatühele hädaohtlikuks, kes selle lähedale on tulnud.“

Stetten oli naeratanud, kuid ta ükskõiksus oli tehtud. Pototska ei olnud ainult pimestavalt ilus, tal oli ka erk vaim, erakorraline graatsia, haruldane vestlemisand, hurmav armastusväärlikkus — ta oli vastupanematu, kui tahtis meeldida, ja et ta talle meeldida tahtis, seda tundis Stetten. Ta tundis end ikka rohkem ja rohkem imelise naise kütkes.

— — —

Vene saadik, krahv Kirill Rasumovski, avas oma uue palee suure pallipeoga.

See oli arhitektuuri imeteos, mille krahv oli lasknud püstitada eeslinnas Landstrasse tühjal kohal — mitte õigupoolest loss, vaid kolme lossi ühendus ühes suurepärase, laialdaste ehitustega kõrvalhooneteks, oma muusikakapelli ja vägeva, muinasjutuliselt kaunistatud teatrisaaliga, toredate saunadega. Kõik oli kesk määratud parki, kust lai sild juhtis üle Donau. Miljoneid oli kulutanud määratud rikas Vene magnaat oma residents-lossi ehituseks, kelle isa nooruses oli hoidnud lambaid Ukraina laiadel steppidel, et siis tõusta — imelik näide tsaaririigis võimalikust õnnemuutusest — keisrinna Katarina lemmikukuks.

Uhkel renaissanceportaalil pargi ees leekisid pigitõrvikud ja laternad kaugele pimestavat valgust: teed lossini piirasid sajad kandelaabrid, mille vahel seisisid teenrid rasketes, pikkades kasukates spaleeris. Trepil

koda, määratu ruum, mis läks läbi kolme korra, oli täis säravat valgusmerd, mille refleksid murdusid sajakordselt brongsisst käsipuudes ja seinte poleeritud marmoris. Trepil jalal pidas vahti Vene kotkas ja pölelel trepil seisis Austria ideaalkuju, Tomasini meisterteos, valmistatud ilusamast Carrara marmorist. Siis avanesid laiad tiibuksed uhketesse ruumidesse milles ühines lai homimikumaine toredus valituma, lääne-euroopaliku maitsega.

Määratu, läbi kahe korra ulatav tantsusaal, hiiglaruum kallihinnalise, kasetteeritud laega, juhtis talveaeda, mille keskel purskaev heitis hõbekiiri kuni laeni ja mis oma päikesepaistelise uhkuse ja toredusega tuletas meele Krimmi paradiislikke aedu.

Sellesse talveaeda, mis oli nii suur, et tema lõhnavares baskettides kadus isegi nii arvukas seltskond nagu piduperemees täna oli kogunud oma palees, oli läinud krahvinna Sofia Pototska ja Kurt v. Stetten. Nad istusid üksteise vastu väikese, õrna lauakese taga, mis oli peidetud rohelisse; kõrge taksussein varjas mõnusat kohakest vabama ruumi eest ja kaugelt kostsid siia mustlaste orkestri helid, mille Rasumovski oli Venemaalt tulla lasknud, magusad, kirglikud toonid täis pehmest ja tagasihoidud tuld. Ühel silmapilgul uinutades unenägudesse ja teisel silmapilgul metsikult hoovates nagu kosk.

Sofia Pototska oli palunud „sõpra“ teda viia pallisaali kärast sellesse veetlevasse kohta. Tema, kes elas juba kuid krahvi külalisena neis ruumides, tundis talveaia veetlevust, mida täitis orhideede uimastav lõhn — esimeste orhideede, mis õitsesid kontinendil ja mida Rasumovski kalli raha eest oli tellinud Kew botaanika aiast. Sofia Pototska oli otsustanud täna otsustavat sõna öelda ja ta tundis end võidurõõmsamana kui ialgi varem. Ta peegel oli talle öelnud, kui ilus ta just täna välja nägi, ja pallisaalis olid seda korranud sada meelitajat. Rohelisest siidist Greeka riietus langes pehmetes joontes ta imeilusalt kujult alla, jättes vabaks kaela, sätendavad õlad ja valged käsivarred, keskel kokku hoitud kalliskividega ehitud vööst kuldbrokaadist. Lokilistes juustes kandis ta ainsat kuldvõru, mida aga kroonis diadeemitaoliselt kalliskivide kaksikrida. Kuid kõige pealt: ta imelised silmad särasid täna loitvas tules ja kui ta naeratas, oli ta näol noorusvärskuse ja naiseliku kenaduse võlu, mis oli kaasakiskuv.

Ja Stetten istus ta ees ja vaatas talle imestavate silmadega otsa. Ka talle ei ol-

nud Sofia ialgi paistnud nii ilus, nii kaaskiskuvalt ilus kui täna. Nii ilus ja nii armastusvääriline — kuninganna ja armastav naine!

„Teie olete unistaja, parun!“ noomis ta ja tõstis silmad ta poole. „Parandamatu unistaja. Loen teie mõtteid teie volti tõmmatud otsal: teie mõtlete kaugele kallimale, selle asemel, et pühendaksite end viisaka kavalerina mulle, mõtlete ehk armsamale lõbusast laagrielust, ilusale tütarlapsesele oma kodumaalt — mis tean mina!“

„Ei, armuline krahvinna, sugugi mitte!“ kinnitas Stetten ägedalt. „Nägin ainult teid, mõtlesin ainult teie peale — kuid tõsi: unistasin siiski!“

„Teie unistasite ja mõtlesite minu peale? Härra v. Stetten, see on huvitav. Ma ei või kinkida teile pühalikku pihti!“

Stetteni põskedesse tõusis hele puna, kuid ta raputas pead. „Milleks oleks see vajalik, krahvinna? Unenäod on unenäod. Andestage, kui olen halb seltsiline: mu süda on raske seitsaadi, kui mulle teatasite, et lahkute Viinist.“

Ta sõnadest kõlas tagasihoidud kurbmeelus, kuna ilusa naise silmad võidurõõmsalt särama löid.

„Ma ei taha Viinist lahkuda — ma pean, mu sõber!“ vastas ta pehmelt. „Kamul ei ole kerge lahkuda kõigest, mis mul siin armsaks on saanud. Kuid mul on tõiseid kohustusi kodumaal, mu raskelt katsutud kodumaalastel on õigus minu peale, mu abi ja nõu peale. — Ah, härra v. Stetten, teie ei aima, mida kannatab vaene, õnnetu Poola rahvas mõtte juures, et tahetakse teha ta iseseisvusele lõpp!“

„Olen alati tundnud elavat sümpaatiat Poola rahva vastu, krahvinna.“

„Tõepoolest, härra v. Stetten? See teeb mind õnnelikuks ja kui kohtan Tuultsinis või Gortshinos oma tublisid kodumaalasi, jutustan neile, et ka Saksamaal nende jaoks lööb mõnigi tubli süda. Ah, lähen rasketele tundidele vastu — ja pean neile üksi vastu minema, rõõmutu, üksiku lesena!“

Jälle tabas Stettenit süütav pilk krahvinna silmist. „Üksi? Kallim krahvinna, teie leiate igalpool austajaid, sõpru, pooldajaid!“

„Austajaid, sõpru, pooldajaid!“ kordas see kurvalt. „Mis see tähendab? Ma ei tunne end ialgi rohkem üksi kui nõndanimetatud

austajate ja sõprade seltsis, kellel seisab egoism selgelt otsaesistel. Ah, Kurt v. Stetten!“ ta nimetas preislust Poola kombe järelle esimest korda eesnimega — „ärge unustage, minul lasub suure rikkuse needus ja meie vaesed rikkad ei tea ialgi, kes meie vastu tunneb ausalt ja avameelselt.“

„Krahvinna!“ hüüdis v. Stetten tagasihoidud kirega tõsise manitsuse toonis. See pani käe ta käevarrele ja naeratas: „Oh, Kurt, kuidas võite uskuda ainult silmapilgukski, et loen teid nende inimeste hulka, kelle avameelsuses ma kahtlen! Just sellepärast tundsiingi end meie tutvuse esimesest tunnist peale teie poole tõmmatud — jah, mu sõber, tõmmatud, mispärast peaksin ma seda salgama! — et tundsin teie vastu piiritut usaldust. Tean, teie mõtlete hästi Sofia Pototskaga, tean, teie silmad ei valeta.“

„Kui võiksin teile tõendada, krahvinna, et asi on tõepoolest niiviisi! Kuid nüüd lähete ära, kes teab, kas veel tohin teie silmadesse vaadata, kas veel tohin kuulatada teie hääle veetlevat kõla! Oh, teie olete julm, Sofia!“

See lõi silmad maha. Tasane värin läbis ta keha. Siis tõstis ta ilusa pea nii ägeda liigutusega, et pruunid lokid lainetasid, pani mõlemad käed, paluvalt kokku pandud, lauale ja vaatas Stettenile niisketel silmadel otsa: „Kurt, teil on õigus. Unenäod on unenäod! Kamul oli viimastel nädalatel unenägu, mis mind õnnestas. Nägin, et ma ei pöörnud üksi oma mõisatesse tagasi, nägin end Tuultsinis, mu ilusas, toredas Tuultsinis armastatud mehe kõrval. — Kuid see oli ainult unenägu,“ katkestas ta kiirelt, kui nägi oma partneri nägu punaseks minevat õndsas ärevuses. „See oli unenägu — ma ei ole enam küllalt noor, et tohiksin niiviisi unistada. Ja tema, keda ma armastan — tema ei kisuks end ialgi lahti oludest, milles ta elab, ta ei laseks end teisele pinnale istutada, ka siis mitte, kui see pind on muinasriik, täidetud naise anduva armastusega, kes ei tunneks muud soovi kui teda õnnestada!“

Stetten haaras ilusa naise käe kirglikult. Pallisaalist kostis uimastav viis, hõiskav ja ühtlasi kaebav ja orkideed lõhnasid magusalt. Nii istusid nad vastamisi — vaikides ja uimastatud! Ja Stetten sosistas palavalt: „Sofia, see ei tohi olla ainult uni! Ma ei

Soovitame suitsetajale kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

Dalarnia (Rootsi) neiu rahvusriietes.

julenud kõnelda, end avaldada! Oh, Sofia, kuidas sind armastan! Annan sinu eest südame vere. Sofia, ütle üks sõna, üks hea, armas sõna! Ütle, et see ei ole uni, et sellest peab saama tõelikkus!"

Sofia Pototska kummardas ta kohale ja surus huuled ta otsaesisele. „Olgu nii, Kurt!“ sosistas ta. „Mõtleme rahulikult järele — ma ei ole enam tütarlaps, kes võib anduda tahtetult esimesele kirele! Mul on tõsisel, pühasid kohustusi — kuid siiski, Kurt — see olgu nii, kui sa tõsiselt tahad!“

„Oh, kuidas võid, kuidas tohid sa nii küsida! Ma viskan kõik enese taha, tahan õnne sundida, kui see sõna ei kuule!“ hüüdis ta kirglikus ärevuses. „Ma tahan, ma tahan!“

Sofia Pototska oli tõusnud, ta toetas palmitüvele ja õitsvad rhododendronioksad ümbritsesid ta saledat kuju. „Sa tahad? Kurt, kuidas mind see sõna õnnestab ja ma ei või ometi sellesse uskuda. Sa ei tea, mis tähendab rahvusest loobuda, sa ei tea, mis nõuab Poola Sofia Pototska abikaasalt! Oli kord aeg, mu sõber, mil ta näis määratud kuningakrooni kandma — seda ei unusta tema ega need, kes tahtsid suruda diadeemi ta lokkidele. Mul on kohustusi, kordan sulle hoiatavalt, ja kes mu käe võtab, võtab ka kohustused — kohustused, mis nõuavad raskeid ohvreid!“

Kurt v. Stetten vaatas segaselt, uurivalt ja küsivalt ta poole üles. „Ma tahan!“ kordas ta veel kord. „Usalda mind!“

„Kuula! Juba esimesel tunnil pean tumestama meie noort õnne nõudega, pean sult ohvrit nõudma, mida sa võid ainult siis tuua, kui su armastus mu vastu tõesti nii suur on, et ei hooli takistustest.“ Ta hääli oli muutunud tasaseks sosinaks, ta oli pea ettepoole sirutanud, Kurt v. Stetten tundis ta hingeõhku. „Kuula, Kurt, ja tõenda, et su sõnad ei ole tühi kõla!“

Ja ta kuulas — kuulis Poolamaa õnnetusest, rahva lootustest, mis olid edasi lükatud, kuid mitte maetud, ta kuulis riikide nõupidamistest, salaaktidest Hardenbergi kantseleis, mille sisu teadmisesest olenes Krakau vabariigi tulevik ja saatus. Säravates värvides maalis krahvinna tähtsust, mis anti Visla ääres väikese, rahvusliku Poola vabariigi asutamisele, mis oleks Poola patriotsismi kool, rahvusliku vaimu asukoht! Ja siis kummardus ta pea veel rohkem, ta kuum, uimastav hingeõhk puudutas Stetteni tulesid põski ja ta silmad vaatasid kirgliku telega Stetteni omadesse.

„Ainult üks pilk lase mul neisse aktidesse heita, mis otsustavad Poola saatuse — see on sulle väike asi, Kurt! Mulle, meile on see tulevik! Ma palun sind, ma vannutan sind —“

Vaikides oli Stetten ta sõnu kuulanud. Ta ärevaid meeli uimastas metsiku unenäona magneetiline fluidum, mis hoovas ilusast naisest, selle kirglikud pilgud, kelle hääle magus kõla näisid halvavat jahedamalt kaaluva mõistuse iga liikumist! Nagu fata morgana mööduseid tast tuleviku pildid Sofia Pototska kõrval — kuldsed pildid täis muinasloolist toredust!

Kuid siis tõsis teine pilt ta hinges: lihtsa mõisniku, vana, auväärt sõduri, ta isa pilt! Ta vaimus kõlas selle hüüdsõna: „Truu ja kindel“ ja läbi udu näisid talle otsa vaatavat kaks rahulist, selget silma ja tõsine hääli hüüdis hoiatavalt: „Kohus kõige ees!“

Kohus kõige ees!

„Ei!“

Ta oli uhkelt tõusnud. Veel värises ta kehas iga närv, kuid ta nägu oli tardunud kiviks, kui ta kindlalt ja otsustavalt kordas: „Ei! Iialgi! Parem surra, kui truudusetuks saada! Parem surnud, kui häbis elada! Ei — ei!“

Ja nagu vannutades sirutas ta käed krahvinna poole.

(Järgneb.)

Allani õhver.

Inglise kirjanik **R. A. Maugham.**

1

„Ja mispärast ei taha teie minuga abielluda, Vivian?“

„Vaadake, mu armas Allan, vastandina minu suguõdedele arvan ma abiellumist nii tõsiseks asjaks, et ma seda nii pealiskaudse tutvuse järele kuidagi teostada ei söanda. Tark naine võiks minu arvates nii mõnegi lolluse teha, ainult mitte seda.“

Muidu nii viisakas kelner väikeses koh-

minu tunded teie vastu on ausad ja otsekohesed, olen ma teile oma olukorra täpselt teada annud, kuigi ma märkasin, et teid sellised asjad ei huvita.“

„Teil on õigus, Allan,“ peen naeratus mängis ameeriklanna punahuulte ümber, „mina ei teeks omale mehe valimist mitte sellistest momentidest olenevaks. Lähaksin ainult sellele mehele, kes mulle meeldib ja

Sparglite esimene saak.

vikus Victor Hugo avenuel haigutas demonstratiivselt ja vaatas tusalts neile kahele hilisele võõrale.

Noormeess segas kohmetult oma ammu jahtunud kohvi.

„Teist kõneleb naiselik ebaloogika. Meie sõprus on küll alles lühike, äga teie teate selgesti, kes ma olen. Just sellepärast, et

kellest ma kindlasti tean, et ta mind armastab ainult minu enese pärast. Kas te nüüd olete Shoti maamõisniku sinivereline kolmas poeg, kes peale Briti saatkonnast saadava palga veel aastas viissada naela perekonnavarandusest sissetulekut saab — Te näete, kui tähelepanelikult ma teie seletusi olen kuulanud —, või mõni esivanemateta, äga tubli, ütleme, gummitaldade esindaja,

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“**
paberosse ja tubakaid.

kel pole õigust teie clani*) värve kaelasideme mustrina kanda, on mulle üks kama kõik.“

„Ärge naerge meie traditsiooni, Vivian; olen selle juba muidugi oma armastuse altaril teile ohverdanud.“

„Nii?“

Ilus neiu silmitses teda küsides ja hämmastusega.

Allan Mc Carthy näis otsivat sõnu; viimaks ütles ta viivitades:

„Teie ilmusite minu teele kui . . . elementaaründmus. Alistusin teile tingimusteta. Ma ei tea, kes te olete, ei tea, kust tulete, aga teadvusest, et siin olete, jätkub mulle, sest . . . sest ma armastan teid ja soovin teid alati enese kõrval teada.“

„See kõik on ju väga ilus, aga kuhu jääb siis — ohver?“ jonnis Vivian.

Allani suurenev kohmetus tegi temale löbu.

„Teie peate teadma, see on minu südamlikum soov, et minu tihti korratud ettepaneku vastu võtate, ja nagu te varem üsna õieti olete märkinud, pole abiellumine lapsemärg. Kuhu jääb siin traditsioon, kui ma neitut, kellest ma midagi ei tea, aga mitte kõige pisematki ei tea, palun minu omaks saada . . .“

Natuke peatudes lisas noor shotlane aralt:

„Ma ei tea ju sedagi, kust teie oma toreda elu tarvis raha saate!“

Vivian silmitses teda skeptiliselt.

„Kui ma teie „suurt ohvrit“ peaksin täielikult tunnustama, siis peaksin sellega ka tunnustama, et ma ennast ei leia küllalt vääriliku olevat teie perekonna valitud ringi kuuluma. Ei tunnista ma seda aga mitte, kuhu jääb siis teie ohver?“

„Need on sõnakõlksud. Teie teate täpselt, mis ma tahan ütelda, aga nähtavasti teeb teile löbu minuga mängimine!“

Allan Mc Carthy litsus praegu alles süüdatud sigareti resigneeritult tuhatopsi.

„Teie kujutate minu karakterist väga vastumeelse pildi. Kuigi teil teatud õigus on, annaksin teile ometi mõtelda, et igal inimesel, eriti igal naisel, õigus on puhterilisele omaelule, millest ta ainult üsna isearalistel kordadel loobub.“

„Ja see silmapilk . . .?“

„ . . . pole teile veel jõudnud. Selleni peate leppima ja tohite minust mõtelda, mis ise tahate.“

„Oo, mina ei saaks iialgi . . .“ hüüdis Allan kokhudes.

*) Igal Shoti aristokraadi perekonnal on peale vapi veel oma erilik plaidimuster, mida Suur-Britannias võivad kanda vaid selle clani liikmed.

Käeviskega katkestas Vivian ta kinnitused.

„Mina ei paneks teile sedagi pahaks, kui te mind arvaksite edvistajaks, seiklejaks või vargaks, sest viimaks ei jäägi üksikule naisele, kes ei taha ega oska tööd teha, palju muid võimalusi üle.“

Allan Mc Carthy kukkus kui taevast. Hetke aega vahtis ta neiu keeletult otsa, siis tuli ta suust kui vulisev vesi:

„Aga see on ju lausa lollus! Sellistest asjadest ei tohiks teie isegi naljatades rääkida, see on jultumus!“

„Ja kui see minu tõsine jutt oleks?“

Vivian Holloway pisut närviline naeratus ei suutnud sisemist ärevust, millega ta Allani vastust ootas, mitte täiesti varjata.

Allani hääles kajas aga kaasa kerge alaatoon lootusest ja õnnest, kui ta ütles:

„Siis, siis katsuksin ma seda kõike jälle üles ehitada, mis elu minu abikaasa hinges on hävitanud.“

„Allan, Teie olete armas poiss. Mis te praegu ütlesite, annab mulle tasu selle mõnuta ülekuulamise eest, mis te praegu toimetasite.“

Allanile näis, nagu oleks neiu tahtnud äkki järele anda äkki idanevale kalduvusele, kui nende pilgud kohtasid. Ta unistas täideminest, ta süda põksus kiiremini, ta tahtis rääkida, neiu kätest kinni võtta. Siis aga pööras Vivian resigneeritult kõrvale. Järsku hävitasid ta sõnad vastastiku mõistmise lühikese õnne.

„Ma ei oleks tohtinud teid sellele tunnisusele ahvatleda. Olete gentleman. Aga isegi gentleman nagu teie mõtleks järele, enne kui abielluks seltskonnast väljaheidetuga . . . H e l a , G a r c o n ! L ' a d d i t i o n s ' i l v o u s p l a i t . . .“

Järgmisel päeval, kui Allan Mc Carthy oma büroost saatkonnas parajasti tahtis lahkuda, helises telefon.

„Teie olete see, Allan?“

„Mina, Vivian.“

Allani rõõm neiu helistuse üle polnud täitsa ehtne; ta kartis, et neiu viimasel hetkel ära ütleb.

„Tahtsin teile ainult ütelda, et ma meie kokkurääkimise lunchiks üsna olen unustanud.“

„Teie ei tule siis mitte?“

Mc Carthy nägi, et ta kartus oli õige olnud.

„Ometi,“ vastas Vivian, „aga hiljem, nii pool tundi hiljem. Viibin nimelt oma õmblejanna juures — ja hea asi nõuab aega.“

Allanil langes kivi südamele.

„Täna teid, et teatasite seda mulle. Nii siis nägemiseni poole tunni pärast!“ —

Lõbusasti stüitas ta sigareti ja lahkus saatkonnast. Ta pööras paremale poole ja lonkis St. Honoré tänavat mööda edasi. Rue Royale äärest pööras ta pahemale poole ja leidis inimestega täidetud kolvikuterrassil esimeses reas vaba ja soodus koha. Ta tellis enesele joogi. Soe kevadpäike tungis bensiinistraske suurlinnaõhust läbi ja blond shotlane silmitses rahulolles metropoli liikumist.

Vahetumalt veerevate autode linal peegeldub Pariis. Prantslaste ja välismaalaste Pariis. Liikujate hallist kogust erinevad ja lutavad võõrad: heledad skandinaavilased, tõmmud balkanlased, karjad ameeriklasi, nende vahel oliivrohelist lõuna-ameeriklasi ja võõrad hommikumaalased ning türk-lased.

Pool tundi oli möödunud. Allan otsis silmadega Viviani. Üksluiselt vaatas ta mööda ühest kitsapuusalisest naisest elektrikellale, mis Madeleine ees läbikäimise saarelt välja ulatab. Siis nägi ta Vivian Hollowayd ühes kinnises autos. Temale tundmatu mees võttis oma rahataskust paki tuhandefrangilisi ja luges nad Vivianile kätte. Noor ameeriklanna pistis nad ilma lugemata oma käsitaskusse. Otse kohviku ees peatas auto. Kuigi võõras mees oma saatjanna viisakalt välja aitas, ometi paistis viisist, kuidas ta neiuga jumalaga jättis, teatud sõbralikkus, mis Allanile ei meeldinud.

Vivian ruttas oma sõbra juure.

„Ma pole küllalt täpne. Ega te ometi minule pole pahane?“

„Vastuoksa; rõõmustan, et tulite.“

See tõendus ei vastanud tõsiasjadele. Tundmata mehe ilmumine oli nagu härm ta meeleolule langenud. Söögi ajal oli ta ühesilbiline ja mõtlik.

„Mis teil südame peal on?“ küsis neiu ja vaatas talle uurivalt näkku.

Mc Carthy ei teadnud öieti, kuidas seda neiuale ütelda.

„Kas tohin küsida, kes see mees oli, kes teile autos raha andis?“

Vivian kähvas sirgeks.

„Aa, teie silmitsesite meid?“

„Juhuslikult . . .“

Allan ei jõudnud ikka veel nähtud loost toibuda.

„Ärge olge armukade,“ vastas Vivian kergesti; „kuigi see mees hoolitseb mina „toreda eluviisi“ eest, nagu te seda nii tubavalt ütlesite —, on ta motiivid ometi puhtärilised ja tema lahkus näitab, kui väärtuslik ma temale olen.“

„Ja kas tohin küsida, millised teie ärid temaga on?“

„Kardan,“ ütles Vivian, äkki tõsiseks jäädes, „et sellekohane seletus meie nii ilusasti alanud sõprusele enneaegse otsa võiks teha.“

„Kas ei tahaks teie mind ometi pisut usaldada?“ palus Allan liigutatult.

„Ei usu,“ mõtles neiu. „Teie kahetseksite oma palvet, ja mina ei saaks teie vastu enam nii julge olla.“

Allan Mc Carthyl ei jäänud muud üle kui vaikides oma klaasi poole pöörduda. Alles kui hästikasvatatud kelner piirituselambi kohvimasina all põlema stüitas, oli ta oma hingerahu jälle leidnud.

„Tuleval nädalal on mu õel Dorothyl sünnipäev,“ ütles ta, „ja ma olen temale leidnud ilusa kingi; aga enne kui selle ostan, sooviksin teilt healmeelil nõu. Naised tunnevad selliseid asju paremini.“

„Aga meelsasti, armas Allan; kui see siit liig kaugel ei ole, võime kohe minna.“

„See on Vendome platsil, te tunnete ju van Cleffi? Nägin ta vaateaknal ilusat asja.“

Kuuldes Mc Carthy suust juveler Cleffi nime, võpatas Vivian märgatavalt. Ta silmad suurenesid, nagu oleks ta ehmunud, ja ta näole kerkis äkki umbusaldus, tõrje. Ta hammustas huult ja ütles siis kunstliku rahuga:

„Sel puhul peate, nii kahju kui mul sest ka on, minu seltsist loobuma. Mul on teatud raskestikaaluvad põhjused, mis pärast ma teie seltsis ei Cleffi ega ühegi teise juveleri juure sel tänaval ei või minna.“ —

Täpselt kell viis pani teener Allan Mc Carthyle alles veel trükistniiske „Paris Times“i kirjutuslauale. Peaaegu sõrmelaiused kõmulise pealkirja tähed torkasid talle silma ja panid ta kõike muud oma tumber unustama. Surnukahvatult luges ta:

„Hull julge poevargus van Cleffi juures. Mitme sajatuhande frangi väärtuses juveele ära viidud. Ühe ameerika seiklejanna jultunud tegu. Röövel on autos põgenema pääsenud.“

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paerosse ja tubakaid.

Enne toimetusetöö lõppu saime kohale saadetud toimetuselikiimelt järgmise teate:

Veidi aega enne kella ühte, parajasti kui üks osa äriteenijaid oli lõunale läinud, astus keegi toredasti riietatud noor daam kauplusesse. Müüjad, mr. Simpson ja mr. Leroux, esitasid kõva ameerika aktsendiga rääkivale ostjannale tema nõudel kallid teemandi- ja smaragdkäevõrud. Ostjannat oli raske rahuldada ja kaua aega valis ta, enne kui ühe neist kallistest ehteasjadest otsustas osta. Müüjad mäletasid, et kurjategijanna käe oma käsitaskusse pistis, taskurätiku võttis ja selle just nende näo ette tõstis. Kohe selle järele kaotasid mõlemad härrad meelemärkuse, ilma et oleksid jõudnud häirekella liikuma panna. Mr. Simpson, kes mõni minut hiljem toibus, leidis kaupluse tühja. Kõik letile asetatud ehteasjad mitmesajatuhande frangi väärtuses olid kadunud. Ta tormas tänavale ja tegi kära. Äri ette asetatud ja seal jalutav detektiiv ütles, et mõni minut varem üks kirjeldusele vastav daam ärist väljunud ja tükk maad eemal ootavasse eraautosse astunud, mis kohe inimestemurdu kadunud. Auto olnud Prantsuse vabriku töö, number teadmata.

Samuti teokohal viibiv politseikommissar on arvamusel, et siin küll tegemist on ühe hästikorraldatud ameerika roimaritesalgaga, kes juba mõni aeg Pariisi ärisid külastab.

Kaupluse põrandalt leiti klaasballoni kilud; selles ballonis oli peitunud tundmatu gaas.

Kummalisel viisil ei ole meie muidu nii osaval politseil veel mitte õnnestunud hullulgelvarga jälile jõuda.

Allan Mc Carty lõi enese otsaesisele.

„Jumala pärast, ega see ometi ole Vivian!“

Kahvatult vahtis ta ajalehele. Uuesti ja ikka jälle uuesti kordas ta halastamata ajaliku kirjelduse lugemist. Ei, see oli võimatu! Kuidas võis temale ometi selline mõte tulla? Vivian Hollovay varas? Naeruväärt! Ainult et ta ei tahtnud Cleffi juure tulla? Juhuslikud tühised, ärritatud fantasti alusetud kombinatsioonid!

Ta sundis ennast kainelt mõtlema. Aga kahtluse tuhanded kurjadvaimud õnnestasid tagedalt ta usalduse vaevalt ehitatud kaarmaja aluse. Mis teadis ta õieti Vivian Hollovayst? Kaks asja: Neiu oli ilus ja ta armastas teda. Aga need andmed olid sellistel kaalutlustel vaevalt mõõduandvad, kui rasked nad muidu oleksid olnud. Kes ta on? Millest võib ta nii toredasti elada? Mis tähendab ta vaikimine kõige iseenesest

mõistetavamatest asjadest? Mis võiks tema, Allan, kahetseda ja mispärast kaotaks Vivian tema vastu julguse ja otsekohesuse? kas on Vivian Hollovay edvistaja, seikleja, varas?!

Ja tema vaimusilmade ette kerkis noore, ilusa neiu pilt. Naeratas temale vastu samade jahedate, hallide silmadega, mis teda juba esimesel nägemisel Pre' Catalanis olid võlunud. Nagu pahast luupainajast vabane des, sosistas ta õnnelikult:

„See kõik on ju ometi lollus!“

Allan Mc Carthy kummardas kergema südamega oma kirjutuslaua kohale ja pööras tähelepanu jälle Briti Pariisi saatkonna vähem ärritavatele asjadele.

„I wonder where my baby is to-night?“ mängisid mängijad ja Allan Mc Carthygi oleks meelsasti teadnud, kuhu Vivian jäi. Närviliselt silmitses ta kosmopoliitilist rahvahulka, kes üksteist tulla hotelli tantsingul oli lubanud kohelda.

Kogu maailmas erinevad kuulsad karavanseeriad õieti ainult selles, et nende salvrätikutel teine monogramm seisab. Igal on näha samu inimesi, kuulda sama muusikat, juua sama teed ja tunda, et inimesed ainult iseeneste eest on põgenemas.

Allan polnud kurbi mõtteid mõlgutades Viviani tulekut märganudki. Neiu oli pisut hingetu, kui Allan tema ümbert keebi ära võttis ja neiu ütles:

„See on teist ilus, et ka minule teed tellisite. Kui kaua viibite juba siin?“

„Mina polnud ka täpne,“ vastas Allan, tõest pisut kõrvale kaldudes.

Vivian hammustas lõbuga kuivikut ja rüüpas rahulolles kuldkollast Tseiloni teed. Kui Allan teda tantsule palus, tõrjus ta viisakalt:

„Silmapilk! Pean enese enne tegema ilusaks; mul on rusuv tunne, nagu läigiks mu nina!“

Ta võttis oma käsitasku. Kauni enesestmõistetavusega võttis ta sellest kuldse puudritoosi. Vististi oli ta sellejuures liig kärmas olnud, sest mingisugune särav midagi libises taskust, veeres üle laua, kukkus põrandale.

Nii väga kui Vivian asja jälle katsus kinni püüda, enne kui Allan seda nägi, oli see ometi kiirem. Tema käes seisis kitsas plaatinasõrmus, millesse oli asetatud, kui sügavroheline mägijärv, üliilus smaragd. See kivi oli nii suur, et Allan hetketki ei uskunud, et ehe võiks eht olla. (Järgneb.)

Janiku kutse.

Tshehhi kirjanik **Karel Capek.**

Täitsa juhuslikult tuli ilmsiks, et härra Janik on sündinud salapolitseinikuks, ja nimelt selgus see esimest korda Sazan kaldal, kus ta veetis suvepuhkust. Seal otsiti parajasti juba mitu päeva Rosa Regneri laipa. Ta peigmees Bashta't süüdistati ta tapmises ja et laiba on matnud metsa. Juba üheksa päeva luusisid shandarmid metsades. Bashta näitas neile kord ühte, kord teist kohta, shandarmid kaevasid — ikka asjatult. Oli selge, et Bashta oma jälgijaid tahtis õigelt kohalt eemaldada ja aega võita. Ta oli pärit lugupeetud ja rikkast perekonnast, kuid vist oli arst ta sündimisel ta pea tangidega kokku pigistanud, sest miski ei olnud ta juures täielikult korras. Kahvatu nagu tont, vankus ta kurva rongi ees ja ta silmad välkusid õuduses, nii et valmistas piina talle näkkua vaadata. Rong koosnes neljast shandarmist, kahest detektiivist, mõnest metsavahist, mõnest noormehest, labidatega kramplikult edasliikuvast, kahvatust inimvrakist, Heinrich Bashtast ja härra Janikust. Janik tundis shandarme kõrtsist; sellepärast võis ta ekspeditsiooniga ühineda; pealegi olid tal kaasas mõned karbid sardiine, salami, konjak ja teised maisroad, mis härradele olid meele järele. Kui üheksa päeva oli asjatult otsitud, otustas härra Janik asjast loobuda. Ta jagas oma toiduainete ülejäägi shandarmitele, kes asjatust vaevast olid nii vihased, et peaaegu haukusid metsavahtidele, kes seletasid, et neil on muud teha, noormeestele labidatega, kes urisesid, et kakskümmend krooni päevas on liig vähe sarnase vaeva eest, siis põlvitas ta maha Bashta juure, kes kükitas maas, pistis talle salamisaia pihku ja ütles kaastundlikult: „Siin, härra Bashta, kosutage end!“ Bashta hakkas südant lõhestavalt nuuksuma ja katsus tõusta. „Toetage end, härra Bashta,“ ütles Janik sõbralikult ja pakkus abirikalt kätt.

Pool tundi hiljem leiti Rosa Regneri surnukeha. Bashtale oli äkki õige koht meele tulnud.

„Härra“, ütles samal õhtul vahtmeister Trüka kõrtsis Janikule, „Teie olete psü-

koloog, seda peab ütlema. Mees muutus pehmeks, kui teda „häraks“ nimetasite. See vilets pidas kinni aust ja meist ei märganud seda ükski. Kuid kuidas leidsite, et viisakus ta teeb järelandlikuks?“

„Ma ei leidnud seda, ma ütlen igale võõrale „härä“,“ seletas Janik rahulikult.

Veidi hiljem sõitis Janik öise rongiga Pressburgi. Seal leidis aset ühe Slovaki paberivabriku aktsionäride peakoosolek, kus Janik oli osanik. „Peate mind enne Pressburgi äratama,“ ütles ta konduktorile, heitis voodi, röömus, et on kupees üks, sirutas end välja, mõtles tükk aega äriasjadele ja jäi magama. Ta ei kuulnud, et konduktor lasi kellegi härra kupeesse, ei kuulnud, et see riidest lahti võttis ja ülemisse voodisse ronis, nägi ainult poolunes paar pükse ja harukordselt karvaseid sääri oma nina ees edasi ja tagasi kõikuvat, siis oli ümber ringi jällegi ragisev öö. Janik nägi mitmesuguseid unenägusid, enamasti aga, et paar karvast säärt teda taga ajasid. Siis äratas teda kestev vaikus ja ta kuulis kedagi väljas ütlevat: „Nägemiseni Sillenis.“ Ta kargas voodist ja vaatas aknast välja. Oli juba videvik, rong seisis Pressburgi jaamas. Hirmust haaratud, unustas Janik konduktori kiruda, kes oli unustanud teda äratada. Palavikutaolise kiirusega tõmbas ta palitu üle pyjama, toppis asjad reisisakusse ja kargas sel silmapilgul jaamaesisele, kui konduktor andis ärasõidu signaali.

„Uff!“ Janik sülgas ja ähvardas ärasõitvat rongi rusikaga; siis läks ta tualetti, et riietuda. Seal leidis ta — ta tardus ehmatusest — rinnataskust kaks rahataskut ühe asemel. Paksemas, mis ei kuulunud talle, oli kuuskümmend uut viiesajalist rahatähte. See oli arvatavasti ta öise reisikaaslase rahatasku. Kuidas ta oli sattunud ta taskusse, ei suutnud Janik kujutleda. Nii hakkas ta politseiorgaani otsima, et võõrast varast lahti saada. Politseiametnik lasi Janikul tükk aega nälga tunda ja telefoneeris vahepeal Galantasse, et teatatakse reisijale

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

voodis nr. 14, et ta portfell. ühes rahaga on ära antud Pressburgi politseile. Siis pidi Janik enese isiku kindlaks teha laskma ja võis jaama einelauda minna. Varsti selle järele pidi ta uuesti politseiniku juure minema: kas eksitus ei olevat võimalik. Härra voodis nr. 14 olevat seletanud, et tal ei puuduvat rahatasku. Poole tunni pärast, mille Janik veetis kahe salapolitseiniku vahel, viidi ta politseilema ette.

„Kas mäletate, kuidas härra voodis nr. 14 välja nägi?“ algas see Janiku ülekuulamist.

Janik ei võinud rohkem öelda, kui et reisijal olid olnud väga karvased sääred. Sellest ei olnud politseiulemale küllalt. „Rahatahed on nimelt võltsitud,“ ütles ta äkki. „Peate siia jääma, kuni oleme Teid konfronteerinud kaasreisijaga.“

Umbes tunni pärast tuli Parkan-Nanyst telegramm, et härra voodis nr. 14 juba Neuhausis on lahkunud rongilt ja ei teata, kuhu ta on läinud.

„Härra Janik,“ ütles lõpuks politseiulem, „meie ei pea Teid kauem kinni. Kuid sõitke võimalikult kiiresti Praahasse tagasi, Teid võetakse seal uuele ülekuulamisele.“

Tõepoolest kutsuti Janik, Praahasse jõudes, kohe politsei peavalitsusse. Seal võttis teda vastu tüse härra, keda kõik nimetasid härra presidendiks.

Tüse härra luges Janiku ees uued rahatahed üle, mis olid kirjataskus. „Neid on kuuskümmend,“ ütles ta. „Kõigil on seeria 27.451. Ma ei tea tõesti mitte, kuidas Teid tänada, härra Janik. Otsisime juba ammu neid võltsitud rahatahti. Teie alles viisite meid õigetele jälgedele. Ah, Teie olete ju sama, kellele võlgname tänu, et leiti Rosa Regneri laip,“ ütles tüse härra elavalt.

Janik läks tulipunaseks. „See oli ainult juhus, ma . . .“

„Teil on õnne,“ ütles heakskiitvalt tüse härra. „See on Jumala and. Teie peaksite meie juures tööle hakkama.“

„See ei lähe,“ vaidles Janik vastu. „Mul on nimelt oma äri, mis läheb hästi, vana firma, vanaisalt saadud, Janik ja Holetshek, paber ja tselluloos en gros . . .“

„Nagu tahate,“ ohkas suur mees, „kuid Teist on kahju.“

— — —

Mõned kuud hiljem sõi Janik ühe Leipzigi ärisõbraga õhtusööki. Sarnane äriiline souper ei luba naljatada ja kui tõusti, et koju minna, ei seisnud Janik mitte enam kindlasti jalul. Ta viipas ühele kelnerile

ja käskis: „Auto!“ Kui ta astus hotellist, ootas auto juba. Ta astus sisse, heitis ukse enese järele kinni ja unustas tõstetud meeleolus täielikult, et autojuhile tuleb anda sõidusiht. Auto sõitis siiski minema ja Janik, mugavalt nurka nõjatudes, jäi kohe magama.

Ta ärkas, sest et sõiduk peatus ja autojuht avas ukse: „Härra, oleme kohal. Tulge üles.“ Janik oli küll väga imestunud, et tal aga palju konjaki tõttu kõik oli ükskõikne, tõusis ta, sammus ühest trepist üles ja avas ukse, mille taga kostis nagu valju kõne. Ta nägi end ruumis, kus oli umbes kaksikümmend inimest koos, kes pöörasid ootusrikkalt ta poole. Äkki järgnes imelik vaikus. Janik tundis ära viis või kuus härrat, need olid rikkad inimesed, kellest jutustati, et nad ajavad erilisi poliitilisi huvisid taga, kuid Janik ei hoolinud poliitikast. „Tere õhtut, härra Konbek,“ ütles ta sõbralikult. „Tere õhtut, härra Heller.“ „Servus, Fred! Poisid, tahan midagi juua!“

„Kuidas see mees siia tuleb?“ hüüdis üks hääl vihasealt; kaks härrat ruttasid Janiku poole ja surusid ta korridori. „Kes on Teid kutsunud?“

Janik kainestus täielikult selle vähe sõbraliku häälekõla juures. „Kus ma siis olen?“ küsis ta pahaselt.

Keegi härra jooksis trepist alla ja kisas autosuhile: „Idioot, kust võtsite selle mehe?“

„Hotelli eest,“ vastas autojuht häbelikult. „Mulle öeldi ennelõunat, et pean ootama hotelli ees kell kümme õhtul üht härrat ja siia tooma. See härra astus autosse ja ei öelnud midagi, nii tõin ta siia.“

„Idioot,“ ütles härra veel kord. „Teie töite vale mehe.“

Vahepeal istus Janik lootusetult trepil. „Tõuske,“ karjuti talle, „autojuht viib Teid koju.“

„Mõistan,“ vastas Janik kaeblikult, „olen juhtunud salakoosolekule. Nüüd viite mu metsa ja kägistate ja matate maha.“

„Teie olete purjus, härra,“ konstateeris teine nähtava kergendusega.

„Osaliselt,“ tõendas Janik. „Soupeerisin Leipzigi Mayeriga. Janik, paberi ja tselluloosi suurkaupmees,“ esitles ta end ja jäi edasi trepile istuma. „Vana äri, vanaisalt saadud.“

„Minge magama,“ andis tundmatu härra nõu. „Autojuht viib Teid koju. Magage uni välja. Homme häbenete, et kõnetasite võõraid mehi Konbekiks. Helleriks ja Fredyks.“

Auto sõitis minema ja Janik, kavalasti pilgutades, pani teed hoolega tähele.

Järgmisel hommikul teatas ta oma vanale tuttavale, politseiülemale, öisest avanüürist. „Härra Janik,“ ütles see vähese vaikimise järele, „see on meile väga huvitav.“ Jälle vaikis politseiülem, siis ütles ta äkki: „Kõneldakse metoodist, kuid salapolitseinik, kel ei ole õnne nagu Teil, ei kõlba. Vajame inimesi, kel on õnne, mõistust on meil enestel. Vajame Teid, peate hakkama salapolitseinikuks!“

„Mis saab aga minu ärist?“ kaitses end härra Janik ehmunult.

„Seda juhib Teie osanik, Teie olete liig hea!“

„Mina . . . mina . . . mõtlen selle üle jä-

rele,“ kogeles Janik õnnetult. „Kas olen tõesti kõlbulik . . .“

„Kuid ainult nädal mõtlesaega,“ ütles tüse härra ja surus tugevasti teise kätt. „Ärge kahelge eneses, nägemiseni?“

Veel ei olnud möödunud nädal, kui Janik lasi end teatada politseipresidendile. „Siin olen juba,“ ütles ta säravalt.

„Nõus?“ küsis tüse härra.

„Ah, ei, ma ei kõlba ometi salapolitseinikuks.“

„Mispärast mitte? Kui ütlen, et kõlbate.“

„Mõelge ainult,“ triumfeeris Janik, „mu prokurist on eile põgenenud. Viis aastat on ta mind varastanud ja ma ei märganud midagi. Nüüd ütlege ise: Mis salapolitseinik ma oleksin?“

Detektiiv.

Saksa kirjanik **Hans Hartig.**

„Nii siis, meister, asi on lihtne. Tuleb meie majja keegi noormees, keda minu proua kutsunud. Te teate ju, millised me naised on, ja minul on täisealine tütar majas. Noh, noor mees tuleb meile kaks korda nädalas lõunale ja igapäev õhtusöögile.“

Mina ise olin kaua aega reisil ja ei jõua noorte armastajate kudrutamist välja kannatada, nii siis ei tunnegi seda poissi. Tema nimi on küll Maier — mu Jumal, ega ta sellepärast veel ei tarvitse olla halb, — aga, nagu ütlesin, mina ise ei tunne teda veel sugugi ja tahaksin tema kohta mingisuguseid teateid. Teie mõistate, mul on ju ainus laps, nimelt Edith, ja õieti tohib oma saajatuhande eest ometi teada, keda väimeheks saadakse. Nii siis kõige pealt eelmine elu ja tublidus. Teie olete nii lahke ja kogute selle härra Maieri kohta minule viibimata teateid. Eks ole?“

Detektiiv lükkas närimise gummi pahemast põsest paremasse ja tähendas tusaselt:

„Muidugi. Maksab sadaviiskümmend marka. Tuleb ette maksta.“

„Mu Jumal — iga parem teadetebüroo on odavam.“

„Miks tulete siis minu juurde? Teadetebüroos teenivad käsitöölised, meie oleme kunstnikud.“

Ohates pani abitahtja sadaviiskümmend marka (muidugi saksa marka) lauale.

„Ma loodan aga, et teie töö sellele summale vastab.“

„Muidugi, Teie võite kohe siia jääda. Nii siis: Anton David Maier, sündinud 29. juunil 1900, kaks aastat ülikoolis õigusteadust õpinud, siis olnud ajakirjanik, nüüd detektiiv. Isa õllevabrikant Liegnitzis, ema ühe maaarsti tütar. Midagi paha pole kuulda, äri- liselt tubli.“

Külastaja kargas jalule.

„Härra, kuidas te seda teate?“

„Ma pean ju ometi oma trellkirja tundma.“

„Teie olete . . .?“

„Jah, muidugi olen mina see.“ — —

Kaheksa nädalat hiljem peeti pulmad.

Äi on ühe osa oma varandusest väimehe äriettevõttesse mahutanud.

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

Seiklused metsikus läänes.

Ameerika kirjanik **William Hunter.**

Ben Blover algas:

„Pean ütlema, Teksas on maa, mille elanikud — olgu inimesed või loomad — endid oskavad teha unustamatuks. Tahan teile sellest jutustada vaid ühe näite.

See sündis aastal 1905 tollekordse suure mässu puhul, mis peaaegu sõja oleks esile toonud Ühendriikide ja Mehhiko vahel. Mina teenisin kolonel Morse käsutada olevas piirisalgas alamohvitserina, ja kuna ma olin osav poiss, siis kasutati mind luureteenistuseks. Nii läksin ma kord farmeri riietuses üle Mehhiko piiri; vöö vahel oli mul kaks head revolvrit ja peen bowynuga; samuti oli mulle tarvitada antud hea hobune.

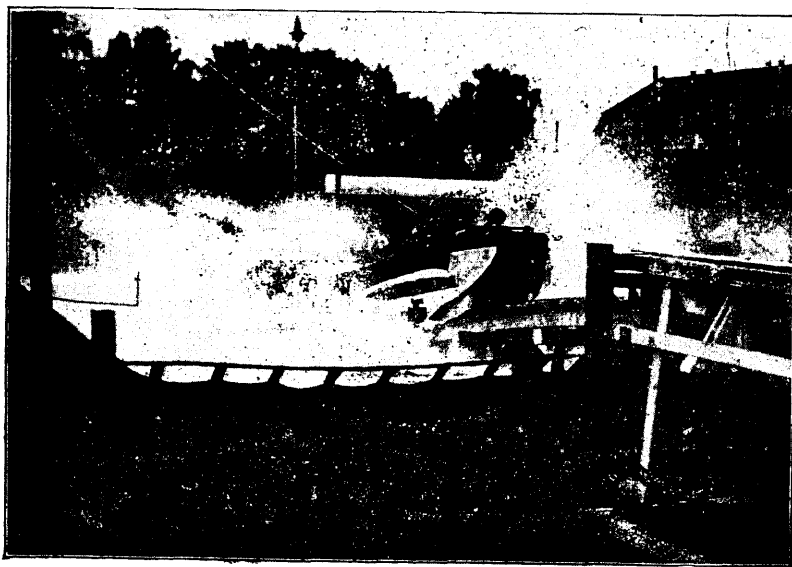
Saanud oma ülesande täitnud, ratsutasin ma kaljulist mägiteed mööda jälle kodu poole. Oli juba hiline õhtupoolik ja tee seisis mahajäetult ja tühjalt minu ees. Siin ja seal viis ta üle suurte karjamaade, kus ratsahobustega varustatud vancherod suuri karju karjatasid. Tee viis siis jälle pikuti mäeveerualust ja teda piiras ühelt poolt järsult allalangev kuristik, kus mingisugune jõgi, usun Rio Bara, voolab.

Siin algasid päevased seiklused. Tee kitsenes äkki ja korraga märkasid ma, et mulle kaks ratsavancherot vastu tulid, tugev pull

kõva rihma otsas vahel. Üks neist hüüdis mulle juba eemalt, et ma oleksin ettevaatlik, sest et pull väga tige olla. Ma surusin enese hobusega vastu kaljuseina, kuna vancherod katsusid pulli minust mööda viia. Mu hobune seisis vabisedes, ninasõõrmed laiali, ja ootas minult edasiminekiks märguannet. Sel hetkel möirgas pull äkki ja kiskus enese vancherode käest lahti. Mu hobune tegi hiiglahüppe ja tormas lähemal hetkel kitsast teed mööda meeletult edasi minema. Pull temale järele. Mõnikord oli ta meil juba nii lähedal, et juba tema kuuma hingehõlku võisin tunda. Kohal, kus kaljusein lõppes ja mets enam ei paistnud olevat nii paks, kihutasin ma tuhatnelja metsa. Pull järgis meid sinnagi, kuid minu mõte oli ometi õige olnud, sest kitsast mägiteest jooksis ühes kohas sügav kraav üle. Ma andsin hobusele kannukseid ja ta kargas kraavist üle. Oli ka viimane aeg, sest pulli sarved riivasid juba minu hobust, ja kui ma veel oleksin hetke aega viivitanud, pleegiksid meie kondid nüüd all kuristiku põhjas. Pull jooksis tüki aega kraavi kaldal edasi ja tagasi ning kraapis jalgadega maad, aga üle hüpata ta ei julenud. Siis pööras ta möirgades ümber ja jooksis tagasi.

Kui olin oma kõigest kehast vabisevat hobust rahustanud, hakkasin jälle teed otsima. Pikema eksimise järele jõudsime metsast õnnelikult jälle välja teele, kus ma oma rõõmuks enam mingisugust jälge ei märganud vihasest pullist.

Tüki aega ratsutasin ma oma väsinud hobusega, kui äkki selja tagant suurest kaugusest kuulsin kõuesarnast kõminat. Ilm oli juba pimedaks minemas, aga kui ma tagasi vaatasin, nägin suurt tolmupilve, mis ikka lähemale tuli. Müragi kõvenes; loomade möirgamine, inimeste hüüded, kabjalöögid ja kõmised trampimine ühinesid ainsaks häälte-

Vesillutee.

V. Zilly, Braunschweigist. Ülesvõte Voigtländer-Heliariga.

Jagatud rõõm on kahekordne rõõm.
Susanne v. Gaza, Lautenthal Goslari juures ülesvõte
Voigtländer-Skopariga.

seguks, mis ikka kõvemaks kasvas. Mu vaene, eelmisest ehmatusest alles erutatud hobune ajas kõrvad kikki ja hakkas kergesti alla poole suunduvat teed mööda ilma minu käsuta metsikult edasi tormama. Ja see oli tark tegu, sest kui ma sadulas pöörsin ja seletamatu nähtuse põhjust otsisin, sai mulle varsti ikka selgemaks, et meile lähenes stampede.

Kas teate, mis on stampede? Muidugi ei tea teie seda. Mehhiko ja Teksase ääretutel rohulagendikkudel, karjamaadel ning mägedel elutsevad hiiglasuured loomakarjad ratsavancherode juhatusel ja valvel. Need karjad, milles tihti mitu tuhat veist, on enamikus väga taltsad ja mitte kardetavad. Aga mõnikord teeb mõni otse tühine asi nad metsikuks, näiteks mõni pauk või kullikisa õhust. On juhtunud, et eesli iaatamine tuhanded veised on peruks teinud. Sellisel

puhul hakkab üks veis kui meeletu jooksma, teised järgnevad talle pimedast peast, ja pole võimu, mis seda metsikut põgenemist jõuaks peatada, kusjuures peruks läinud loomad kõik, mis neile ette juhtub, puruks tallavad ja hävitavad.

Noh, selline stampede, kõige hullem, mis ma elus iial näinud, tormas minu kannul. Ühes kohas muutus tee laiemaks ja ma kihutasin üles mäele. Oligi viimane aeg, sest järgmisel sekundil oleks metsik kari minu kannul olnud ja mu pudruks tallanud.

Kõrvulukustava mürinaga tormas kari minust mööda ja läbi paksu tolmupilve nägin ma, kuidas hulk veiseid järsult teelt alla kuristikus voolavasse jõkke lendasid. Karja taga kihutasid viis vancherot, kes oma hullunud karja ilmaaegu püüdsid hüüetega seisma panna.

Müra kaugenes ikka enam ja mina püüdsin üht kõrvalteed mööda alla orgu jõuda — elamusest õpetust võttes. Et oma väsinud hobust hoida, tuln ma sadulast maha ja vedasin teda ratsutist oma taga. Enam kui tunnipikkuse käigu järele jõudsin viimaks alla. Meie ees voogas vahepeal paistma hakanud kuu pehmel valgusel ääretu rohuväli. See oli Teksase rohulagendik. Ma kargasin jälle sadulasse ja kihutasin kerges galopis lagendiku poole.

Kesköö ei võinud enam kaugel olla, kui ma väsinult jõudsin esimese farmi juure. Minu hütide peale tõusis farmer, küsis torisedes minu soovi järele, võttis tule üles ja laskis mu majja. Teksaslased on üldiselt külalislahked, nii sai minugi hea külataja peagi soojemaks. Niipea kui hobuse eest hoolitsetud, läksime majja, mis oli kahe toaline. Bob Cracker, see oli minu kostitaja nimi, pani mulle lihtsa, aga maitsva toidu lauale ja see kosutas mind varsti. Isegi kaks pudelit head hispaania veini tõi ta lauale. Me vestlesime veel tükikese aega. Siis hakkas uni mulle silma kippuma ja ma palusin enesele magamiseaset juhatada.

Bob Cracker juhatas mu teise tuppa, asetas kütinla lauale, soovis mulle head ööd ja lahkus. Tuba näis olevat kena ja ma tahtsin parajasti mugavale tugitoolile istuda, kui tooli suunast kuulsin kahtlast klaperdust ja sisinat. Ma kargasin ruttu tagasi ja nägin ehmatades, et tooli alt oma pea välja ajas suur klaperdaja madu. Ma kiskusin

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“**
paberosse ja tubakaid.

võovahelt oma bovynoa ja hakkasin nagu hull teda torkima. Võitluse palavikus lükkasin ma kütünla laualt ja olin nüüd pinedas. Õnneks avas kära peale peremees ukse ja ilmus kütünlaga; siis nägime, et ma maal olin noaga pea maha raiunud.

Muidugi ei olnud nüüd magamisest enam juttugi, seda enam, et ma kütünlavalgusel seal mitut skorpioni märkasin.

Järgmisel päeval jätkasin ma väsinult teed; õnneks oli mu hobune öösel hästi söönud ja sellepärast ka toibunud. Teel ühinesid minuga mõned cowboyd, rõõmsad Teksase poisid, kes aga olid kõrgid ja äkilise meelega.

Üks neist julges minu klaperdaja mao loo kohta mingisuguse julge märkuse teha, mis peale ma teda poisinolgiks nimetasin. Poiss läks näost punaseks kui kalkun ja kahmas revolvi järele.

„Oho, Bill!“ hüüdsid teised naerdes. „Nii see ei lähe. Kui see gentleman sind haavas, nii, leidub ka mõistlik tee tasu nõudmiseks — Teksase duell!“

„Jah, Teksase duell!“ naersid poisid.

Tee lähedal seisis tühi puuonn, millesse

oli jäetud kaks laudadest kokkulöödud lauda. Need laudad lükati seinte äärde ja meid lükutati tuppa ukse taha. Onn oli kottpime.

Olime otsustanud esiti üksteist lasta ja, kui laskemoon lõpeb, ilma et kumbki saaks haavata, siis üksteisele nugadega kallale minna.

Hakkasime siis pinedas laskma ja üks kuul viis mul õnnelikult kübara peast, kuna teine mu kuube riivas, kuid muud kahju ei teinud. Siis hakkasime huupi nugadega pistma, ise toas edasi ja tagasi joostes, kuna väljasseisjad meid kisaga julgustasid.

Siis jäi äkki kõik vaikseks. Mina arvasin paremaks laua alla pugeda, kus võisin julge olla. Poisid avasid kärsitult ukse ja sissevoolavas valguses nägin ma, et mu vapper vastanegi teise laua all kükitas. Me ronisime häbelikult välja ja leppisime ära. Kohe selle järele lahkusin ma neist.

Eksisin siis veel kolm korda rohulagenidikul, kuni viimaks õnnelikult jõudsin San Jose'sse, kus minu rügement asus.“

„Kuidas näete,“ lõpetas Ben Blover oma jutustuse, „on mul küllalt põhjust toredat Teksast mitte unustada!“

Kaval vallavanem.

Norra kirjanik **Alf Röd**.

Nagu enamik teisi ümbruses, elatas enast ka Pal Lorjebakken kalurina ja väikepõllumehena. Ja elas sellejuures hästi. Mõned arvasid, et liig hästi, sest nad ei suutnud öieti mõista, mispärast Pal, keda öieti Veni-Willemina tunti, kunagi ei kannatanud puudust. See kõvendas nende umbusaldust, et Pal pidi olema üks neid, kes ligimese vara himustavad ja enestele võtavad. Aga ometi ei jõutud umbusaldusest kaugeemale, sest kunagi ei saadud midagi tõestada, kuigi metsast hunnikusse laotud puud kadusid ja kalurid märkasid, et nende võrgud tihti juba olid tühjaks tehtud, enne kui need seda ise said teha.

Kui juba terve rida selliseid vargusi oli toime pandud, arvas vana vallavanem Jor-näss, et enam mingit lõbu ei ole vallavanema ametit pidada, kui ümbruses jutud levivad, et tema enam oma ametikohuseid ei jõua täita. Ja et kord see päev võis tulla, selles oli ta kindel, kui tal ei õnnestunud tulevaid kuritegelisi mõistatusi lahendada.

Ja juhus, mis vallavanemale võimaluse andis oma saatuse üle otsustada, ei lasknud ennast kaue oodata. Ühel õhtupoolel, kui vallavanem parajasti lõunauinakut tegi, teatati temale, et John Follebul kaks lammast olla varastatud. Mees tõmbas saapad viibimata jalga ja äratas oma abilise — politseiniku.

Enesestmõista pöördus vallavanema ja tema abi — politseiniku — umbusaldus Pali vastu, kuid ometi mõtlesid nad enne ka kõigile teistele ümbruses olevatele kahtlastele inimestele. Kuipalju nad ka kulme kibutasid, ometi ei leidnud nad kedagi, keda nad oleksid kahtluselt võinud Pali kõrvale seada.

Ja nii läksid nad Pali majakest läbi otsima, kuid ilma suurema lootuseta ja nagu juba ette teades, et midagi ei leia.

Berte Lorjebakken, Pali naine, seisis parajasti kaevu juures ja vinnas ämbrit välja, kui kaugelt vallavanemat ja politseinikku nägi lähenevat. Et tal äkki rutt taga oli, oli kergesti seletatav, sest tema puukuuris

ripping vanade kottide varjus kaks lambakeha. Jõudes kööki, kus ta mees võrke parandas, ütles Berte rahulikult:

„Vallavanem tuleb nähtavasti jälle midagi luurama.“

„Võib juba arvata,“ vastas Pal rahulikult. „Noh, siis vaja kaldale minna ja lambad vette lasta.“

Pal pani võrgu käest ja läks naisega välja.

Tal oli kõik vettelaskmiseks juba ette valmistatud, nii et John Follebu lambad ruttu maandumissilla lõpule vette kadusid.

Vallavanem ja politseinik lähenesid Pali uksele ja vaatasid ringi, aga nägid Pali alles alla maandumissilla poole minekul. Pal oli parajasti oma mootorpaati pesemas ja ta naine seisis paadi kõrval pealtvaatajana.

„Tere,“ ütles vallavanem ja naeratas.

„Tere, tere,“ vastas Pal. „Vallavanem on vist küll politseiniku seltsis jalutuskäigul?“

„John Follebul on kaks lammast varastatud, sellepärast käime ringi.“

„Nii,“ ütles Pal ja pani oma lühikese piibi tossama.

„Vargad, keda otsime, on lambad kusa-gil kütünis ära tapnud.“

„Tapnud? Siis ei tea ma tõesti, mis vala vanem siit otsib.“

„Läksin siit mööda. Ütle mulle, kas eile ohtul käisid väljas kalal?“

Vallavanem läheb maandumissillale.

„Ei, lähen täna.“

„Sinu paat on küll sügav?“ küsis vallavanem.

„Jah, kaunis sügav,“ vastas Pal veidi

kohmetult, mitte teades, mis vallavanem õieti tahab.

„Kas vesi on siin maandumissilla ääres ka küllalt sügav? Näib olevat pisut madal.“

„Kuus kuni kaheksa jalga!“

Vallavanem vaatas politseinikule.

„Lollus, inestaksin, kui siin neligi jalga oleks. Kas möödame? Anna mulle pootshaak siia!“

„Pootshaak? Milleks? Kui mina ütlen, et siin on neli kuni kuus jalga vett, siis te küll vist ei usu? Ega's ma ometi ei peta!“

„Ei, milleks? Anna pootshaak siia!“

Vallavanem võttis pootshaagi ja hakkas maandumissilla äärt mööda veestügavust möödma.

„Hm, sul näib olevat õigus, umbes kuus jalga, nagu näen. Imelik, siin peaks ta olema kõige sügavam, aga on jalg madalam!“

„Seal on üks vana puutivi,“ tähendas Pal lühidalt.

„Seda puutive tahaksin meelsasti lähemalt näha,“ hüüdis vallavanem ja õngitses haagiga, seni kui kadunud lambad üles kerksid.

Varsti selle järele marssisid nad kolmekesi vallavanema talu poole.

Kui Berte koju läks, jutustas temale ta viieaastane poeg, et vallavanem seal käinud ja isa järele küsinud.

„Ja mis sina vastasid?“ küsis Berte närviliselt.

„Et isa kohe tagasi tuleb,“ vastas poiss; „tema jooksis ainult olla vee äärde lambaid vette peitma.“

Kevadpäike.

O Grossschmidt.

*Olgu tuul ja põhjavilu,
käes on siiski kevade,
kuigi ajutiselt ilu
maetud härma mantlisse.*

*Olgu noorusel ka muret —
magus elu-kevade,
see loob ilu, see toob luulet
kaasa igähele.*

*Vanakene kepi najal —
eks ka päike sinule
lisa julgust, anna jõudu
viimastele teedele.*

*Olgu suur või olgu väike,
kõiki saadab päikene
läbi kevade ja suve
sinna, kus läeb vanake.*

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“**
paberosse ja tubakaid.

Traagiline konflikt.

Saksa kirjanik **Fedor v. Zobellitz.**

Doktor Herbert Bauer, praktiline arst, ja Dorothee Zellmann, erus ohvitseri tütar, olid abiellunud armastusest. Nad võisid mure-tult elada ja nii algas noor abielu täielikus kooskõlas. Ainult üks asi segas veidi Dorothee: Herbertil oli suur praktika ja selle tagajärjel oli Dorothee päeval enamasti üksi. Muidugi luges ta palju, ka arvurikkaid, moodsaid asju, mis tegutsesid abieluprobleemide ja seksuaalsete küsimustega — need leidis ta abikaasa raamatukogust — ja hulk romaane, milles käsitleti samu aineid. See oli juba kord ajavoolu vaim.

Dorothee luges heameelega sarnaseid lugusid, sest arvas leidvat neis nii mõndagi tõelikku ja liialdusedki leidsid ta romantilisse peakesse sissepääsu ja ta nõusoleku. Kord õppis ta ühte mehe haiget tundma, raskelt haiget ilusat, noort kirjanikku, kelle hästikirjutatud esikromaan oli äratanud tähelepanu. See kirjeldas noore naise läbielamusi, kes tundis end abielus petetuna ja otsustas oma enesemääramise õiguse põhjal leida pääseteed vabadusse.

Ühe kirjaniku külaskäigu puhul, kel oli eesnimi Immo, jutles Dorothee elavalt ja sõnakalt ta raamatust. Immo oli peen pea ja tal oli ka suur kõneand. Ta kõneles väsimatult ja oskas oma arvamist kenal viisil kuni äärmuseni kaitsta: täielik vabadus naisel nagu mehelgi!

Mees tuli tihti. Dorothee meeldis ta sihikindlus ja ta kuunavereline otsustavus, kes oli ka kõrgepinge puhul armastusväärne. Meest meelitas nii õelda kutseliselt Dorothee valge hingekeste väike mõistatus, mis võis anda kena ainet „sügavaks“ uurimuseks. Ta magustas Dorothee õhtupoolset teed oma rahutu vaimu võimuga, luges luuletusi, tõi talle lilli ja raamatuid, muutus talle vajalikuks, kuni Dorothee külgetõmbamisjõud psükoloogilise aina hakkas kahanema, ja siis tõmbus kirjanik tagasi.

Ta ei olnud arvestanud vastumõjuga. Dorothee mees pidas algul Immo sagedaid külaskäike hädaohutuks, kuid leidis ühel päeval, et Dorothee juures avaldusid arusaamatu raskemeelsuse tundemärgid. Ta nuttis põhjusega, oli segane ja närviline — „hüsteeriline“, ütles Dorothee abikaasa arstina, kuid ei kirjutanud arstirohtusid ega korraldanud mägestiku õhku, vaid uuris esiteks ta värisevat südant, et leida kannatuse põhjust — ning leidis selle instinktiivselt. Ta küsis Dorotheelt otsekohe, kas see ehk on armunud luuletaja Immosse. Nüüd järgnes oodatud nutukramp, siis tunnistus. Jah, Dorothee armastavat Immot kirglikult ja paluvat oma head meest temast lahutada lasta, Dorothee enesemääramise õiguse põhjendusel. Ta ei võivat teisiti tegutseda...

Muidugi muutus mees nüüd väga tõsiseks. Ta mõistis otsekohe, et selle kergelt mõjutatava südamekesega oldi kergemeelselt ümber käidud, et mängule tuli lõpp teha, ja katsus osavate küsimuste läbi mõlemate vahekorra üle selgusele jõuda. Dorothee ütles tõtt: nende vahel ei olevat ainustki suudlust vahetatud, kuid see olevatki traagiline konflikt. Harjunud tunded segavat tundeavaldusi, nüüd pidavat aga tema ja Immo vahel kõik tõkkes langetama, kuna nad armastuses üks olevat.

„Kas ta ütles seda?“ küsis doktor.
„Selleks ei vajata sõnu,“ vastas Dorothee õrna naeratusega.

Abikaas vaatas oma arstipilguga teravalt ta tuvisilmadesse.

„Hea,“ seletas ta, „sul on veel aega järele kaaluda. Armastan sind väga, kuid suren enimini kui hävitan su õnne. Sa oled mulle enam väärt, kui ma ise...“

Ta läks ja tuli alles hilja õhtul tagasi. Dorothee kuulis ta samme voodis, kus lebas unetult; kuulis ta tulekut ja et ta läks vastuvõtutuppa. Teda haaras suur rahunus. Ta hiilis abikaasale järele, avas tasa ukse ja nägi, et see oli võtnud seinakapist pudelikese ja sellest mõned tilgad heledat vedelikku klaasi valas. Dorothees tõusis äkiline ehmatus. Ta tormas abikaasale vastu.

„Taeva pärast, Herbert,“ karjus ta, „sa tahad end kihvtitada?“

Abikaasa näos tuksatasid musklid imeliselt. Vaikides valas ta kogu pudeli sisu klaasi ja tõstis selle huulte juure. Dorothee tundis südames karjatust. Äkki tundis ta südamlikku ühendust mehega, kellele oli kuulunud ta esimene armastus. Ta kiskus mehel klaasi käest.

„Enne mina, siis sina!“ hüüdis ta ja jäi klaasi pikkades sõõmudes põhjani. Klaas langes klirinal maha. „Herbert, kas annad mulle andeks?“ sosistas ta. Ta pilk eksis ringi ja muutus pimedaks. Ta langes abikaasa käte vahel kokku...

Teda äratas kahin. Algul julges ta ainult veidi ripsmete vahelt piiluda, siis sähvas tal mõttevälg läbi aju, et ta oli surnud, ja ehmunult sulges ta uuesti silmad. Kuid mõtted töötasid edasi, meelemärkus pööras tagasi. Dorothee ajas end püsti ja vaatas imestanult ringi. Uue päeva õrn valgus täitis hõbehallilt tuttavat magamistuba, Dorothee oli voodis ja kõik oli rahulik ja vaikne nagu harilikult, kui ei oleks olnud vastumeelset, kuigi talle mitte võõrast, saagivat tooni. See tuli naabrivoodist, selles magas ta mees ja norskas, seda ei võinud talt võõrutada. Dorothee muutus vihaseks ja omaõiguse põhjal kummardas ta abikaasa kohale ja hoidis sellel pöidla ja nimetissõrmega nina kinni. Selle proovitud abinõu tõttu lakkas abikaasa norskamast ja avas silmad.

„Tere hommikut, armas laps,“ ütles ta sõbralikult, „hästi maganud?“ —

„Mispärast ei ole ma veel surnud, Herbert?“ päris Dorothee väriseval häälel. „Ja sa elad ju ka! Meie mürgitasime end ometi eile õhtul!“

Nüüd naeris abikaasa, julmilt ja lõbusalt, ja vastas:

„Jumal hoidku, nii kiire mul ei olnud. Tulin veidi ärevalt koosviibimiselt ja tahtsin võtta rahutuseks süütut unerohu. Sa jõid selle minu eest ära, kõik korruga ja siis tuli sul surma suggestioonitunne — sa langesid maha ja ma viisin su voodi . . .“ Dorothee vaatas abikaasale otsa, raskesti hingates, täis paha aimdust.

„Sa olid Immo juures?“ algas ta uuesti.

— „Ütle mulle tõtt!“ . . .

Abikaasa noogutas naeratades.

Skopar.

„Kaksiratsi.“

A. Böhle, Berlin, ülesvõtte Voigtländeri rullfilm kaameraga.

„Muidugi läksin otsekohe tema juure,“ vastas ta. „Luuletajat haaras tubli hirm, kui jutustasin su lahutussoovist; ta laseb sind paluda sellega veel oodata, sest et peab kauemaks ajaks ära reisima . . .“ Dorothee oli kõnetu, siis hakkas ta tasa nutma:

„See on alatus,“ nuuksus ta, „teie mõlemad olete mind petnud! . . .“

Siis võttis mees ta ilusa, tumeda pea käte vahele ja ütles õrnalt:

„Ei, väike, armas, rumal Dorothee. See on sinu fantaasia. Ja su luuletaja fantaasia tuli sulle vastu. Ta nägi sinus meeldivat objekti uueks uudisjutuks, kuid ta märkas varsti, et sa ei kõlvanud otsitud traagilise konfliktiga. Luuletaja õigus enesemääramise piirides. Mu armastatud naisuke, sa ei saa ialgi traagilise luule esemeks, kõlbad ehk ainult ühe lõbusa romaanipeatüki jaoks, milles suudlus kõik rõõmsale lõpule viib . . .“ Ta suudles Dorotheed, kühu tabas, ja see lasi seda vaikselt sündida ja tundis hirmsat häbi . . .

Soovitame suitsetajatele kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

Pagulased.

Vene kirjanik **Ossip Dõmov.**

Ivan Mihailovitsh Petrovski, endine mereväe ohvitser, märkas jalutades, et kell juba kahele lähenes, ja leidis, et aeg oleks lõunat süüa. Hiljuti oli talle kiidetud uut vene restoraani ja ta otsustas sinna minna. Varsti istus ta väikeses, kitsas, aga mugavas ruumis, mis alles hiljuti restoraaniks valmistatud. Tunda oli värske värvi, aurava kapsasupi- ja daamide parfüümi lõhna. Viimane tuli naiskelneritelt, sest siin restoraanis teenisid naised.

Petrovski oli aset võtnud nurka ja luges toidukaarti. Prantsuse parfüümi peen lõhn erutas teda. Ja nagu lõhna tundes tihti juhtub, valdasid teda äkki mälestused. Talvine Peterburi, ballisaal, masurka kõlad, tantsud ja . . .

Parfüümilõhn kõvenes ja üks naisehääli küsis:

„Mis te soovite esimesena? Kapsasuppi või lihaleent tatratangudega?“

„Anna Ivanovna! Teie?!“ hüüdis Petrovski hämmastudes.

Anna Ivanovna seisis tema ees, valge põll ees, ja naeratas kurvalt. Petrovski tõusis ja andis talle kätt.

„Kas mäletate veel merimeesteballi? Talvist Peteburit? Mu Jumal! Teid ei lootnud ma mitte siin kohelda? . . . Kuidas käib teie käsi?“

„Täna. Näete, et töotan. Ja teie?“

„Üsna hästi . . . Olen . . .“

„Mis tohin teile tuua? Suppi? Ja teiseks?“

Ta lahkus ja tõi taldreku täie palavat suppi. Jutuajamine oli võimatu, sest Anna Ivanovna pidi ka teisi teenima. Petrovski lõpetas söömise, maksis, mõtles pisut ja pani siis — kuigi see tal raske oli — taldreku kõrvale veel erilise „jootraha“ — viiskümmend penni.

Siis lahkus ta.

Õhtul astus Anna Ivanovna, üsna kena mantel seljas ja ilusad, kuigi odavad lakkkingad jalas, ühte saksa restoraani õhtut sööma. Raske päevatöö järele lubas ta enesele mõnikord selle uhkuse. Nüüd polnud temas naiskelnerit märgata.

„Ober! Söögikaart!“ palus ta.

Lähenes ruttu tore ober, kummardas lugeva daami ette ja küsis:

„Teie soov?“

Anna Ivanovna tõstis silmad.

„Ivan Mihailovitsh! Teie?!“

„Jah . . . Mul on siin . . . õhtuteenistus . . .“, vastas „ober“ kurvalt naeratahes. „Mis tohin teile tuua?“

Anna Ivanovna tellis toidud, ja kui ta lahkus, leidis ober tema taldreku kõrvalt viiskümmend penni.

Näis, nagu oleks ta selle raha ära tunnud.

Kas võtad vastu?

Jakob Liiv.

*Mu raadio, kas võtad vastu, kuuled
Neid hinge hääli, igatsusi, luulet,
Mis vaikses mõttes nagu salasunnil
Kui viimse palve õhtul ja öötunnil
Ma sinu poole saadan tulema?“*

*Need on kui udu, õrnad, hellad, vagad,
Su üle hõljuvad ka siis, kui magad.
Kuigi sa nende lähidust ei märka,
Neist salahelidest ei üles ärka,
Siis ilmuvad nad sulle unenäos.*

*Nii saadan sulle ennast õrnas tuules
Ja unistustes, sõnatumas luules,
Kui rinnas taltsimatult keeb mul veri,
Või peegeldub seal korraks vaikne meri,
Kus keerleb ringi minu elulaev.*

Toatüdruk.

Ungari kirjanik **Jenö Vallesz.**

Kuulen tänaval oma nime hüüdmist. Pööran ja näen, et keegi daan mind viipab. Tal on tore kübar peas ja pakk kaenla all. Ma jään seisma ja vaatan teda. Jõudes minu lähedale, tunnen ma ta ära: see on näitlejanna Rosy Mellon.

„Kuhu siis Teie pakiga ruttate?“

„Kuju; aga nähes Teid tuli mul rõõmuhiite suust, sest Teie olete mulle kui taevast teele saadetud.“

„Mul on heameel, kui Teile võin kasulik olla. Kas tohin Teie paki oma kätte võtta.“

„Palun.“

„Mis selles peitub?“

„Teenijariided.“

„Teie naljatate.“

„Ei, kujutlege, võtsin oma toatüdrukult ta teenistusraamatu ja olin ühes siinses perekonnas kaks nädalat toatüdrukuks.“

„Mis tarvis seda?“

„Et minust räägitaks . . . Eks ole, Teie kirjutate sellest ajalehes.“

„Löbuga. Aga kuidas Teie sellele tulite?“

„Teatris olen ma toatüdruku osadest juba küllastunud. Siis mõtlesin, teen nalja ja juhin selle kõmu läbi enese peale sedavõrd tähelepanu, et ka suuremaid osi võiksin saada.“

„Ja kuidas käis Teie käsi toatüdrukuna?“

„Suurepäraselt. Härrased olid peened, otse imesta! Ja mõtelge minu härra ütles mulle juba kolme päeva pärast, et mul teatri jaoks talenti on.“

„Tema märkas seda?“

„Muidugi! Aga nädal hiljem seletas ta juba, mina olla sündinud näitlejanna ja oleks kahju, kui ma oma eluaja teenijana veedan. Ütles, mingi ma teatrikooli, tema maksvat minu eest meeeldi kooliraha ja toetavat mind ka muidu, kui seda vajan, sest ta nägevat, et minust võiks saada suur

näitlejanna, ja ta olevat uhke, et minu talendi on leiutanud.“

„Suurepärase. Ja Teie?“

„Mina vastasin, olen aus tütarlaps ja minu ema lõöks mu maha, kui temale ütlesin, et hakkan näitlejannaks. Märkasin nende näost et see neid väga liigutas, et olen korralik ja aus, ja nad andsid mulle veel elavamalt nõu teatrikooli astuda. Ütlesid, et tahavad minu eest hoolitseda, et võiksin tulevikus ausaks jääda. Mina püüdsin põigelda, aga nemad tõstsid minu talenti ikka jälle esile ning seletasid lõpuks, et ma juba nüüdki olla peaaegu sama armas ja talendikas kui Rosy Mellon.“

„Muidugi olite siis õnnelik?“

„Kui nad seda ütlesid, olin nii liigutatud, et neile üles tunnistasin, et olen Rosy Mellon.“

„Võin juba nende rõõmu aimata.“

„Eksite. Kui ma neile seda tunnistasin, vaatasid mees ja naine üksteisele kohkudes ja poolimestanult otsa. Mina jooksin toast välja, aga proua järgnes mulle varsti ja ütles mulle jäise häälega ainult:

„Teie lahkute veel täna meie majast!“

Vaade Rotenburgi linnale.

A. Böhle, Berlin, ülesvõte Voigtländeri rullfilm kaameraga.

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

Unustatute saar.

Ameerika kirjaniku **George Barr'i** romaan.

5

Pilkav naeratus libises Varenne suule. „Arvasin seda,“ vastas ta. „Teie võite hirmutada rumalaid, teadmatuid inimesi, aga . . .“

Ta ei saanud lõpetada. Ühe hüppega mõtis Percival kahe meetri laiuse, lahutava vaheruuni ja enne kui Varenne sai tõsta pistoli, oli ta käeranne nagu kinni kruvitud

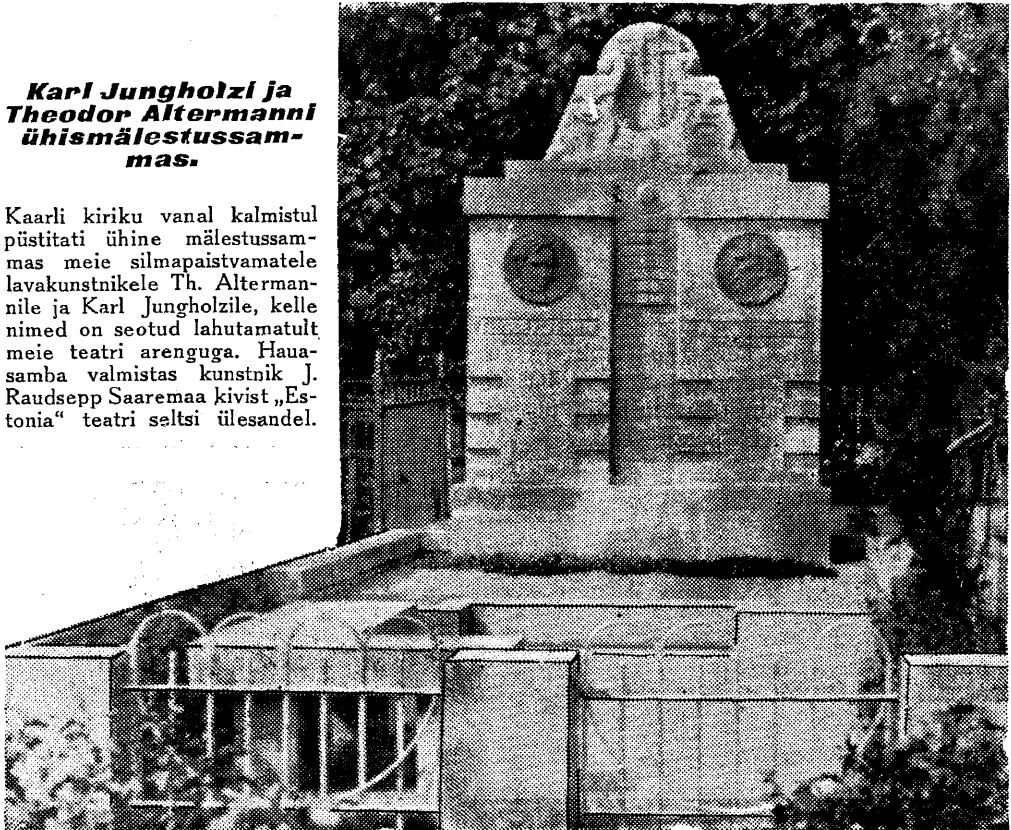
silmad näisid koobastest väljuda tahtvat ja ta ahmis õhku.

„Võin kauemini vastu panna kui teie,“ ütles Percival. „Ütelge mulle, kui olete otsustanud kaasa tulla.“

Minut aega vaikis Varenne jonnakalt. Siis, ja kui ta pea ikka hädaohtlikumalt tahapoole suruti, murdus ta vastupanu.

Karl Jungholzi ja Theodor Altermanni ühismälestussam- mas.

Kaarli kiriku vanal kalmistul püstitati ühine mälestussammas meie silmapaistvamatele lavakunstnikele Th. Altermannile ja Karl Jungholzile, kelle nimed on seotud lahutamatult meie teatri arenguga. Haasamba valmistas kunstnik J. Raudsepp Saaremaa kivist „Estonia“ teatri seltsi ülesandel.

teise peos. Ta komistas kokkupõrke jõu all ja oleks maha kukkunud, kui kallaletungija teda ümber poleks pöörnud. Seal juures läks pistol lahki ja kuul lendas kahjutult põrandasse.

Percival kiskus Varenne käsivarre taha ja neetis ta oma teise käsivarre külge. Vaba käega surus ta Varenne lõua õhku, nii et prantslane tundis naksatust kuklas, kunstvõte, mille Percival oli õppinud kareidalt mäeelanikelt Andides.

Varenne ei saanud enam liigutada. Ta

„Tulen kaasa,“ pomises ta viimase hingetõmbega.

Percival astus kohe eemale. Seal juures langes ta pilk ümmargusele aknale, mis valgustas kabiini. Selle taga nägi ta Bobby Ray, teemandivarga, lõbusasti hirvitavat nägu. Kuid see kadus kohe.

Percival oli suuremeelne vastane. Enne kui ta viis Varenne paati, ütles ta temale mõned tõsised sõnad.

„Mul on kahju, et pidin niiviisi teie suhtes tegutsema,“ ütles ta, „Jumal teab, et

mulle oleks olnud armsam, kui teie heatahtlikult mõistuse pähe oleksite võtnud. Ainult mõistust soovisin ma teilt, sest kui teie nüüd kaasa ei tuleks, tooks teid mõne päeva pärast hoopis teised rusikad pardalt, rusikad, mis enam lahti ei lase. Tulge nüüd, on ülim aeg.“

„Tulen mõne minuti pärast,“ vastas Varenne jonnakalt.

„Te tulete silmapilk kaasa,“ vastas Percival teravasti. „Teie ja mina tahame mõlemad saarel distsipliini sisse seada, kuigi vastupidises sihis. Kas mõistate? Palun, teie järele.“

Õhtul andis signora Careni salongis kontserdi. Ta hääli ei olnud kõige parem, kuid pealtkuulajad olid nii vaimustatud, nagu ta seda ammu enam ei olnud näinud. Signor Battisti nuttis tänapisaraid ja kui oli suudelnud oma võistlejannat, kes talle suures ilmas oli olnud pinnaks silmas, nii avalikult kui võimalik, seletas ta silmakirjalikult, et see ei olla kunagi paremini laulnud.

Percival seisis lävel, kui lady Marion ja mrs. Vanderlip saalist lahkusid. Jäine peanoogutus oli ainus tervitus, mille lady Marion talle osaks laskis saada. Peale silmapilkset viivitust astus Percival ta juure ja hakkas oma harjumuse järele sellest kõnelema, mida ütelda tahtis.

„Tean, et äratasin ennelõunat teie pahameele,“ ütles ta. „Teie ei tunne ehk mu põhjusi ja ei või sellepärast mu teguviisi õieti arvustada.“

„Tunnen teie põhjusi ja kiidan nad heaks,“ vastas noor tütarlaps. „Teie teguviisist ei või ma kahjuks sama öelda. Kas oli tarvilik niiviisi meest alandada nagu seda on parun Varenne, kes teist on pealegi palju vanem? Te oleksite oma sihi ka teisel teel võinud saavutada.“

„Te eksite, lady Marion. Tehti kolm katset, üks kapteni ja kaks teiste poolt. Tulemus oli alati sama. Kui ta end veel kaua niiviisi oleks ülal pidanud, oleks tekkinud reisijate seas mäss.“

„Siiski on tal omast kohast õigus,“ vastas tütarlaps. „Kuni on olemas „Doraine“, on ta reisija. Te oleksite võinud ta ilma jätta töö viljast maal, rohkem te teha ei tohtinud.“

„Mul on kahju, et olete niisugusel arvamisel,“ vastas Percival. „Vastu paremat tead-

mist, nagu ma usun, sest kui „Doraine“ enam ei ole, ei võiks me Varenne ja ta laisku sõpru ära nälvida lasta. Aga mitte seda ei tahtnud ma öelda. Te olite hea mu vastu, lady Marion, mul oleks raske loobuda teie sõprusest ja teie lugupidamisest. Ehk mõistate ühel päeval veel, et mul oli õigus. Kas ei võiks me seni sõbrad olla?“

„Ma ei usu mitte, mister Percival,“ vastas lady Marion. „Te teate, et parun Varennel ei ole palju pooldajaid. Enamus meestest seisab teie pool ja teie talitasite pahasti ülekaalu tõttu, mille teile annab see tõsiasi. Ei, mister Percival, kardan, et meie ei või olla sõbrad.“

„Tänan teid avameelsuse eest, lady Marion,“ vastas Percival kangena. „Andestage, et kõnetasin teid, kuid tahtsin teada, missugusena püsin teie silmis. Tean seda nüüd ja luban teile, et teid enam ei tülitata. Head ööd!“

Noor tütarlaps järgnes tädile kabiini. Mrs. Vanderlip oli äärmiselt ärritatud meeles. „Mispärast sa kõnelesid selle mehega nii kaua?“ küsis ta. „Ma ei mõista sind, Marion. Ta saab sellega hakkama ja kohtleb meid nagu Varenne'i.“

„Ma ei karda teda, tädi Aurelia,“ vastas tütarlaps. „Ta võib olla kõik, mis sa tast usud, aga halb inimene ta ei ole.“

„Sa kaitsed teda?“

„Sugugi mitte, tädi, kuid olen veendunud, et ta mulle midagi ei tee.“

„Ära ole nii kindel, Marion,“ vastas vanem daam. „Kas sa ei kuulnud, et ta tahtis Varenne'i täna hommikul maha lasta?“

„Kuulsin seda, kuid ei usu seda õieti.“

„Parun kinnitas seda meile ise, Marion, ja teda võid sa uskuda. Ta ütles, et see mees ta kindlasti oleks tapnud, kui tal ei oleks korda läinud tal revolvrilt käest tõmata ja teda maha visata.“

„Kui ma ei teaks, et Varenne on auväärne inimene, peaksin teda — valetajaks,“ vastas lady Marion. „Ta jutustus on väga ebatõenäolilik.“

Mrs. Vanderlip vaatas õetütrele laitvalt otsa.

„Usun tõesti, et sul on nõrkus selle inimese vastu,“ ütles ta. „Muidugi on ta sinusse armunud — nagu kõik mehed —, aga sellepärast ei tarvitse sa . . .“

„Rumalus, tädi, põlgan teda ja ta ei tunne

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“**
paberosse ja tubakaid.

mu vastu rohkem kui teiste daamide, näiteks madam Oboski vastu. Pealegi ei ole teda peale tänast juhtumust minu jaoks enam olemas.“

Järgmisel hommikul uuendas madam Oboski Percivali sideme. Ta piilus teda sel ajal, kui Percival tahtis minna laevaarsti juure.

3.

Saare baby.

Järgmistel päevadel ja nädalatel oli Percival mrs. Vanderlipi ja ta õetütre vastu

just see ärritas noort tütarlast rohkem kui ta tahtis enesele tunnistada.

Muidu oli ta otsustanud väärilt vaikides kõiki nõuded täita, millega Percival esines, ja kui tuli päev, mil ta teiste naistega koos maale tööle pidi minema, võttis ta nurinata osa pesemisest, keetmisest, puhastamisest ja majade sisekorraldusest.

Igal õhtul tuli ta surmani väsinuna, kuid kaebuseta laevale tagasi. Ta tugev, noor keha pani pingutustele sama hästi vastu kui vaheteki naiste töögaharjunud ja vastupidavad kehad. Ka oli ta täie südamega asja

Muudatused Rumeenia kuningajas.

Karol II — Rumeenia uus kuningas.

Kuningas Mihail — senine Rumeenia kuningas oma ema printsess Helenega. Printsess Helenet, kes oli lahutatud kuningas Karol'ist, tahetakse nüüd jällegi tunnistata Karoli seaduslikuks naiseks.

vormilikult viisakas. Ta hommikune tervitus oli ühesugune sõbralik ja mõlemad daamid vastasid sellele, jahedalt ja eemaletõrjuvalt. Percivali selline ülalpidamine äratas kõrgel määral mrs. Vanderlipi pahameele. Ta nimetas seda „selle hirnsa inimese vastikuks upsakuseks.“

Ka Marion Venor ei olnud Percivali ülalpidamisega rahul, kuid teistsugustel põhjustel. Ta oli lootnud, et see teeb kõik, et jälle saada ta armualuseks, kuid midagi sarnast ei sündinud. Percival ei hoidunud kõrvale ega otsinud ta lähedust, vaid kohtles teda nii teesklematu loomulikkusega, mida võis pidada päris ükskõiksuseks, ja

juures, sest ta selge pilk mõistis väga hästi, et ta viibimine saarel võis kaua kesta, ja ta küsis eneselt tihti, mis sel puhul temast küll saaks.

Ta oli noor. Noorus ei mõtle surmale. Ta unistas elust selle täies külluses. Mida varjas saatus enese rüpes? Vahete vahel punastas ta ja niisama tihti kahvatas ta, kui katsus tulevikku vaadata.

Paljaste käsivartega, lühikeses spordikuuks, paksudes golfkingades ja -sukkades pakkus ta pilti, mida nähes paljud mehesüdamed kiiremini löid. Ta põsed, ta kukal ja ta käsivarred muutusid lõunapäikeses pruuniks ja ta silmist välkus entusiasmi tuli.

Ta tädi töötas n.n. päästevolikogus, kelle ülesandek oli arveid pidada „Doraine“ võetud materjali üle. Kapten Trigger oli seda nõudnud, et omada laevaomanikkude suhtes puhta südametunnistuse. Volikogus olid vanemad härrad ja daamid.

Kõige kõrgema mäe tipule püstitati vaatlus- ja signaaljaam, kus päeval ja ööl ulgumerd silmas peeti. Algul põletati öösel rakette ja tehti tuld, kuid ookean jäi üksikuks, ja kui signaalidepeale kustki vastust ei tulnud loobuti neist.

Asunikud, ülemad ja alamad, töötasid ühesuguse õihinaga. Nad olid enamasti heas tujus, kuid õige lõbususpuudus. Kõigi silmades peitus avaldamatu, kartlik küsimus ja isegi kõige südamlikumasse naerusse tunnis veidi kurbust. Nad ei olnud enam osa sest maailmast, millest nad olid lahkunud alles hiljuti. Suure ilma elu läks nendeta edasi ja varsti unustavad neid nende armsadki kodus, mitte täielikult, aga ometi nii palju, kui elusad unustavad need, kes enne neid hauda varisenud.

See mõte ühendas neid kõiki. Nad jagasid ühist saatust mitte ainult omavahel, vaid ka inimeste suhtes, kes neile olid armsad ja kallid. Sellest võrsus sügavasti tuntud ühistunne ja tõeline südameheadus üksteise vsstu. Häda oli nende südamed samas potis sulatanud, mis tegi nende käed karedaks. Tugevate üleolek muutus viisakuseks nõrkade vastu, haridus ja kultuur käisid käsikäes harimatusega ja primitiivse ilmavaatega. Seltsimehelikkuse vaim ajas juuri ja andis rikka lõikuse häid tegusid. Inimeste süda valitses unustatute saarel ja valdas peaaegu.

Aga see ei maksnud kõigi kohta. Et maailmas midagi ei või täiuslik olla, siis olid üldise puhastusprotsessi kaudu äraaetud vihavaenu, kadeduse ja tigiduse vaimud Triggeri saarel leidnud enestele varjupaigad ja elasid seal edasi.

Paul Varenne ei olnud iialgi unustanud alandust, mille oli valmistanud talle Percival, ja ei olnud ka leppinud pealesunnitud seisukorraga. Küll paendus ta brutaalsete võimu alla, nagu ta nimetas survet, mille all ta seisis ühes paljude teistega, kuid ta hoidis alles sügava vihavaenu oma arvatava rõhuja vastu.

Percival oli kavatsenud anda pankurile

Rumeria lesk-kuninganna
Maria — Karoli ema.

kerget tööd, aga Varenne laskis enese määrata jonnist, võib olla ka, et laagrist eemal olla, puurajujate juure, kelle ülesandeks oli puud metsades ehituspuudeks muuta,

Selle rühma juhataja oli Manuel Crust. Herkulese kehaehitusega mees, Portugali-Ameerika päritoluga. Sosistati, et ta lahkunud Brasiilia metsarikkalt tagamaalt tumedate sündmuste tõttu. Ühe suure saeveski vaht oli leitud tapetult ja tegijana kahtlustati Crusti, kes oli vahi naise armuke olnud.

Varenne tundis imelist poolehoidu Crusti vastu. Mis teda esimeses joones selle poole tõmbas, olid metsikud ähvardused, mida Crust Persivali suhtes avaldas. Ta seletas, et kisub „sel koeral“, kes tahtvat paremate inimeste üle valitseda, südame rinnust. Kuigi Crust ähvardas teha samuti terve rea mittekahtesaadavate isikutega, nagu Hispaania kuningas Alfons, keiser Wilhelm, Inglise kuningas, tsaar, Ameerika ühisriikide president ja sultan, olid ta sõnad ometi muusika Varenne kõrvadele. Kui tal oli vaba aega, juhtis ta kõne Percivalile ja nautis viisi, kuidas vägivaldne mees kõneles vihatust.

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“**
paberose ja tubakaid.

Saare tähtsamatele osadele anti aja jook-sul nimed mis tekkisid peaaegu iseenesest. Järv, kus oli „Doraine“, nimetati Motti sadamaks, Lipumägi oli kõrgustik, kust oli tehtud esimene vaatlus, Uus-Ostende liivrand, saare jõgi oli Kaskaadijõgi ja kosk sai nimeks St. Antoni kosk; selle ristis Iiri advokaat Mallone oma kaitsepatrooni järele.

Ainult üks asi oli nimetu: asundus ise. Teda hüüti lihtsalt asunduseks. Ükski ei tahtnud talle nime anda ja teda seega teha kestvaks asjaks.

Et ta tohtis olla ainult mööduv, ajaliselt piiratud, selle üle ei olnud tol ajal lahku-minevaid arvamisi. Ainult hästi sügavamalt mõtlevad asunikud pühendasid sellele probleemile oma mõtteid. Filosoofilise kalduvu-sega arhitekt Fritz kõneles sellest kuulajatele peale töö lõpu.

„Õieti oleme siin kõik enam või vähem rahul,“ ütles ta, „ja see on tähtjas. Aga meie inimesed oleme juba kord sellised, et mõnikord isegi rahulolemisega rahul ei ole. Pealegi mõtleme kõik sellele, mis me selja taha oleme jätnud ja kas seda tuleb ka-hetseda või mitte. Muidugi etendab siin ka sentimentaalsus oma osa. Paljudel meist lõhkeb süda, kui mõtleme nende kodus, kellest oletame, et nende süda mei-egi suhtes on lõhkenud. Jumal teab, mina usun, et kui oleksime vabatahtlikult siia tulnud, enamik meist oleks üsna õnnelik.“

„Täitsa minu arvamine,“ vastas Percival. „Röömustan igakord, kui näen seda ime-ilusat saart enese ees, eriti meeldivad mulle uhkesti haljendavad nurmed. Kui armas, Ju-mal meie vastu veel edaspidi tahab hea olla, järgneb veebruaris tore lõikus. Ka kartulid kasvavad suurepäraselt ja lina mü-hiseb metsikult. Asutame linatööstuse, ku-dume linast riiet pesuks ja valmistame kõisi meie tulevasele laevale. Mina ei imes-taks kui meie peatänaval avaneks moekaup-lus, eriti kui korraldame pühapäevase ju-malateenistuse.“

„See on kindel,“ seletas Mallone, „paa-ter Franzisko ja õpetaja Mackenzie on kokku rääkinud ja esimest korda inimsoo ajaloos asub protestandi ja katoliku kirik samas majas. Paater Franzisko peab hom-mikul messi ja õhtul jutlustab Mackenzie. Ainult juutide eest ei ole veel hoolt kan-tud.“

„Ärge selle eest holtsege, küll nad en-did ise aitavad,“ tähendas Fritz. „Schein ütles mulle hiljuti, et tema ja ta usuven-nad end kohustatud tundvat meie püha-päeva meelsasti kaasa pühitseda, asi, mida

nagu vist kõik mööndavad, juudid paremini oskavad kui meie. Ta paneb ette, et ehitak-sime kirikusse lava ja sellel igal pühapäe-val lõbustusõhtuid korraldataks. Jõudusid on meil küllalt. Sissepääs vaba. Kõik hari-duse ja meelelahutuse kasuks.“

„Suurepärase idee,“ ütles Percival. „Kas teie ei kirjutaks meile selle tüki, George?“ lisas ta, pöörates kirjanik Williesi poole.

„Kindlasti,“ vastas Willies. „Mul on juba üks või kaks visandit peas. Mu kirjutus-masin ihkab tööd. Kui meil on loodud siin väike kord, lasen tuua „Doraine“ trüki-masina maale ja hakkkan välja andma Trig-ger-saare kullerit üks kord nädalas, kui mind selle eest maha ei lüüta. Hallo, tuleb sealt keegi?“

Kõik tõusid ruttu ja vahtisid suurima põnevusega alla teele, mis viis kasvamisel olevast külast järve. Näha oli väike tule-täpp. Igaltpoolt tulid mehed, ühinesid rüh-madeks ja sulasid inimhulgaga, mis oli koondunud tulevase peatänaval algule. Need olid mehed, kes juba oma kodu olid asuta-nud ja kel puudus naiselik hoolitsus ja oma kodukolle, nagu väljendas kurvameelselt George Willies. Öhtusöögist saadik olid möödunud tunnid, kuid ükski ei olnud läi-nud voodisse, sest oli oodata suure tähtsu-sega teadet.

Telegrafist Cruse lesk ootas last.

Kaks käskjalga olid läinud maandumis-kohale, et võtta vastu teadet, mis neile pidi hüütama „Doraine“ pardalt, ja tulid nüüd tagasi.

„Tütarlaps,“ karjus üks juba eemalt. „Ema ja laps on oludele vastavalt kaunis terved.“

Nüüd tõusis häältekömin, kõik südamed laienesid röömust ja kergendusest. Mehed tantsisid ja naersid. Nende keskelt kargas Percival ja asus nende ette.

„Tähelepanu!“ karjus ta. „Trigger-saare baby ja ta ema elagu, elagu, elagu!“

Kuna veel kõlas viimane elagu, tungis Morris Schein ette.

„Veel silmapilk!“ hüttis ta. „Võtke müt-sid peast, poisid, ja olge minut vait, mä-lestades lapse surnud isa.“

Peale tunna palvet pääsis röömutohin uuesti valla ja hoidis mehi veel kaua ärkvel.

Ta äratas Paul de Varenne, kes pahaselt pööras teise külje.

„Idioodid!“ pomises ta vihaselt, „käigu põrgu!“

Ennekui mehed puhkama heitsid, tekkis veel küsimus:

„Mis paneme babyile nimeks?“ küsis Fritz.

„Sellele on ainult üks vastus,“ vastas Percival, „Doraine.“

4.

Esimesed vastolud.

Betty Cruse, telegrafisti lesk, suri päev peale lapse sündimist. Kui kurb see sündmus ka oli, ometi lahendas ta probleemi, mis ähvardas tõsiseks muutuda. Naised avaldasid haruldasel üksimeelele leekivaid proteste meeste nõudlikkuse vastu, kes tahtsid Trigger-saare babyile nime anda, ilma ema nõusolekut küsimata. Marion Venor oli selle liikumise juht ja talle tehti ülesandeks teha Percivalile etteheiteid.

„Nagu kuulen, olete valinud Betty Cruse babyile nime.“

See oli esimene kord peale nende lahkuminekut kontserdi õhtul, et Marion Venor kõneles Percivaliga. Ta oli temast eemale hoidunud ja kui teda kohtas, oli ta talt möödunud kange peanoogutusega. Nüüd peatas ta Percivali majakese ees, mis oli määratud talle ja tädile korteriks. Daamid olid parajasti oma tulevast kodu kaunistamas ja kui Percival möödus, kütiris lady Marion parajasti põrandat.

Percival ei oleks iialgi suutnud alla suruda näljast vaadet, mis ta silmis leekima löi, kui lady Marion talle vastu astus. Viimase põskedesse kerkis soe puna ja ta pööras, veidi häbelikult, pea kõrvale. Percival pidas seda jahmatuseks või veel pahemaks ja see aitas teda oma nägu sundida ükskõiksuse maskiks.

„Kas teile ei ole mõte tulnud, et emal ükski on õigus lapsele nime anda,“ jätkas Marion, kui Percival jahmatult vaikis.

„Arvasin, et nimi „Doraine“ meeldiks mrs. Crusele,“ vastas ta viimaks. „Kuid muidugi, kui see ei ole nii . . .!“

„Teete teise ettepaneku,“ segas Marion vahele. „Sellest ei tule midagi. Kõnelen proua Crusega. Meie naised oleme otsustanud teda ta õigustes toetada. Usun, et võimust, mis teil juba on, peaks aitama. Kas annate ehk eraasjad nende hooleks, kellesse asi puutub? Head päeva.“

Ennekui Marion Venor läks aurikule, mille laatsaretis noor ema viibis, otsis ta üles madam Oboski. Tantsjanna istus risti-

pandud jalgel põrandal ja suitsetas sigaretti, kuna ta kolm teenijat tegid majatööd.

„Tulin teie juure, proua Oboski,“ ütles lady Marion, „et teid paluda mõjutada mister Percivali.“

„Mul ei ole temale mõju,“ vastas venelanna, vaadates üllatatult üles.

Noor tütarlaps punastas kergesti.

„Siiski,“ ütles ta aeglaselt, „ta on teie sõber ja . . .“

„Seda ta on, muud midagi. Ta on ka teie sõber, lady Marion.“

„Ei,“ vastas noor tütarlaps teravsti, „selles eksite. Pealegi süüen teda veel vaevalt.“

„Mis teile aga süügi ei meeldi.“

„Aga, proua Oboski.“

„Ärge salake, mu armas,“ vastas venelanna. „Mõistan teid täielikult. Ja kas teate ka, mispärast see teile ei meeldi? Sest et ta teie arvamise järele peaks olema vaha teie kätes ja ometi seda ei ole.“

Marion Venor viskas pea selga ja mõötis venelannat klaasterava pilguga.

„Usun, et meie arvamisest meestest tugevasti lahku lähevad,“ vastas ta külmalt, peaaegu haavavalt.

„Selles võib teil õigus olla,“ vastas tantsjanna. „Kui teile meeldib mees, mõtlete abielule, mina mitte.“

„Kuidas võite sellist asja tõendada? Mister Percival oleks viimane, kellega abieluksin.“

„See on üllatav,“ vastas venelanna pilkavalt. „Siis ei ole meie arvamisest ometi nii lahkuminevad kui näite uskuvat.“

„Kuidas nii?“

„Mõelge selle üle veidi järele. Teie ei möönda seda ehk võib olla mitte eneselegi, kuid olete temasse armunud. Ka mina olen seda. Vahe on ainult see, et võin väga hästi ilma tematagi õnnelikuks saada, ei, ma ei ole armukade, lady Marion. Ta armastab teid, seda teate üsna kindlasti, sest teie ei ole enam laps. Ja mind ta ei armasta. Kuid ka mina ei ole laps ja sellepärast saan tõsiasjaga hakkama.“

„Mina temasse armunud,“ hüüdis noor tütarlaps, „kui naeruväärt!“

Madam Oboski kehitas õlgu.

„Minugipärast,“ ütles ta. „Teie ei armasta teda siis mitte. Mispärast vaatate aga mulle nii vaenulikult otsa, kui ta on minu läheduses? Kas võite seda mulle seletada?“

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“**
paberosse ja tubakaid.

Imeodavasti ja hästi ostate

jalanõusid

Estoking
Tallinn

praakjalanõudekauplusest,

vabriku majas S. Tartu mnt. 61-c.

Laulupeo t. nurgal (trammipeatus).

Lady Marion Venor pööras minema.

„Mul on sellest kõnelusest küllalt,“ vastas ta. „Jumalaga!“

„Palun, jääge veel silmapilguks,“ ütles venelanna. „Kõneleme lõpuni. Kui te nüüd lähete, vihkate mind ja mis otstarve on sellel? Jääme ehk aastateks sellel kitsal maalal kokku ja vaenu ei tohiks olla. Teie ei mõista mind, sest ei ole koheldud naist, kes ütleb avameelselt, mis mõtleb. Sellepärast võite uskuda, mis ma teile ütlen: Abielluge temaga, kuigi olete hertsogi tütar ja tema ainult lihtne insener, ja saage õnnelikuks. Muidu teen ta varem või hiljem oma armukeseks. Igatahes katsun seda teha ja kui Olga Oboski midagi sarnast ette võtab, õnnestub see tal enamasti ikka.“

Marion Venor ei võinud enam teostada oma kavatsust ja kõnelda noore emaga. Tullles aurikule, kuulis ta, et Betty Cruse surnud. Laual surnuvoodi kõrval seisis suur kimp põllulilli, maitserikkalt seotult.

Ära minnes esitas lady Marion põetajannale, kes ta saatis ukseni, küsimuse.

„Kellelt on need ilusad lilled, öde?“

„Mister Percival tõi nad tunni eest,“ oli vastus. „Ta tahtis mrs. Cruselt andeks paluda, et ta oli tahtnud ta babyle nime anda, kuid haige oli juba nii nõrk, et meie mr. Percivali ta juure ei võinud lasta. Siis seletas ta, et tahab lapse kasulapseks võtta, kui emale midagi juhtub, kuid nagu kuulen, on mr. Mott temast ette jõudnud.“

5.

Ristuvad niidid.

Aeg möödus ja maailmast lahusolevas asunduses tekkis korraldatud elu. Oli asutatud kaubamaja, kust asunikud said igapäevaseid tarvitusesemeid. Tekkis kalaturg ja laevaarsti dr. Dulleni apteek. Ta seletas aga, et arstirohtude tagavara väike olevat

ja nendega tulevat kokkuhoidlik olla, mis, nagu ta lisas lõbusa silmapilgutusega, asunikkude tervisele võivat ainult kasulik olla.

„Mida vähem tarvitate arstirohte,“ ütles ta, „seda kiiremini unustate, et olete haiged. Trigger-saare arstid tunnustavad nüüd loomulikku arstiteadust, kuid ma ei tunne muresid, sest ainus epideemia, mis meid ähvardab, on üldine tervis.“

„Doraine“ veinide ja piirituse tagavarad viidi maale, kuid pandi valju kontrolli alla. Ainult arsti määramisel võidi neist osa saada.

„See ei tee kahju, kui jooime tükk aega ainult vett,“ seletas Percival selle kohta. „Kuulen, et mõned teist kavatsevad valmistada chicat algaraboojuurest, kuid ma tunnen seda mürki ja hoiatan teid. Ta on rohkem mõrtsukatõid ja muid õnnetusi Lõuna-Ameerikas tekitanud kui kõik revolutsioonid kokku.“

Raskem on meil loobuda tubakast, kui see, mis meil on, lõpule jõuab. Saarel tubakat ei kasva ja meie tagavara ulatab ainult mõneks nädalaks. Professor van Overschelde teeb praegu katseid tühe lehttaimemega, millest tõendab, et see vastava ravi puhul on hea aseaine tubakale. Tal võib olla õigus või mitte, kuid tubak see ei ole ja sellepärast usun, et tühes joomisega peame jätma ka suitsetamise. Siis oleme nii head ja tublid, et mina, kui on tõsi, et kõik head inimesed noorelt surevad, tõsiselt kardan meie peatset otsa.“

Paar kuud hiljem niideti põllud. Lõikus ei olnud suur, kuid tulemus: 800 vakka nisu ja 50 vakka kaeru, õigustas asunikkude vaeva. Odralõikus oli luhtunud.

Vilja jahvatamiseks kasutati algul toorelt raiutud vesikive, mida kätega pöörati, kuid õige veski oli juba tekkimisel ja pidi järgmiseks lõikuseks tegevust algama.

Palavatel suvepäevadel kubises Uus-Ostende liivarand saare lõpupoolisel küljel suplejatest ja laisklejatest imelistes ülikondades. Daamid olid õmmelnud enestele supelusülikonnad, mehed kandsid ujumispükse kotiriidest. Ainult nii hästi varustatud reisijad nagu Nickelby, Schein ja Bloch, suurte toreduskuurortide alalised külastajad, ilmusid supeltrikoodes.

Ka Olga Oboskil, ta teenijail kui ka mõnel Brasíilia daamil olid trikood ja nad kannatasid ükskõikselt välja härrade kriitilisi pilke.

„Olga on teistest kaugel ees,“ tähendas Morris Schein, vaadeldes venelanna täiuslikku keha. „Väike Venor ei ole küll ka

mitte paha. Kahju, et tal ei ole trikood, muidu lööks ta ehk Olga üle. Kas Teie ka nii ei arva, parun Varenne?"

„Palun jätke lady Marion mängust,“ vastas see puiselt.

„Vabandust, unustasin,“ vastas filmimag-naat. „Teie olete ses suunas huvitatud. Kuidas on, kas tohib varsti õnne soovida?“

Rahamees silus eneseteadlikult vurrusid.

„Sellega on aega, mu armas,“ vastas ta. „Ma ei mõtlegi pühitseda kihlusi sel saarel.“

„Lady Marion vist ka mitte,“ ütles Nickelby veidi sapiselt. „Ja tal on õigus. Kodus võib ta saada iga mehe, keda soovib, siin on valik väga väike.“

Parun Varenne ei vastanud, sest daam, kellest praegu kõneldi, tuli peale pikka ujumist veest. Ta jooksis talle vastu ja pani talle supelmantli ümber. Teised mehed ei vaadanud talle just mitte sõbralikult järele.

„Üks, kellele viinamarjad on liiga hapud,“ tähendas Schein. „Ta lipitseb ühtelugu ta ümber, kuid lady Marion ei hooli tást või ma lasen enda üles puua.“

Kuid lõpuks saab ta tütarlapse siiski, kui sija veel tükiks ajaks jääme. Tädi igatahes on täitsa tema poolt.“

Saare uurimine oli juba ammu lõpetatud. Läänepool leiti suurepärase männimets. Sidrunitõugu puuvilja, apelsiine, grape fruit ja sidruneid oli külluses. Peale selle leidis metskirssse, viinamarju, viigimarju ja mingisugune õunasort suurepärase maitsega.

Metsades elasid metstuvide parved, soistes luhtades idapoolses osas oli bekassiine ja mitmesuguseid söögiks kõlvulikke vesilinde. Ka kalad, mida püüti Motti sadamas rikkalikult, olid meelepärane toit asunikudele.

Jõulud ja Uus aasta pühitseti veel „Doraine“ pardal, kuigi vähese rõõmuga. Nüüd lähenes Ülestõusmisepeüha. Lady Marion kavatses selleks päevaks lastepidu ja hakkas õhinaga ettevalmistusi tegema. Ta tädi oli aga selle vastu.

„Küsi parem enne mr. Percivalilt nõu,“ ütles ta, „ta ehk ei luba seda. See on tema viis.“

„Ma ei mõista, mis tal võiks olla selle vastu,“ ütles noor tütarlaps.

„Seda ei või teada inimese juures nagu tema,“ seletas mrs Vanderlip põlastavalt.

„Kuid ta armastab ju lapsi väga ja tal on üldiselt hea iseloom. Olen isegi veendunud, et ta rõõmustab . . .“ Ta katkestas, kuid jätkas siis veel ägedamalt: „Pealegi ei ole asi ainuüksi tema otsustada, kuna meil on nüüd Kümne-nõukogu.“

„Pah,“ arvas tädi. „Teised on ainult ta mängukannid, nagu parun Varenne väga õigesti tähendas. Ta kogus nõukogu ise, ilma asundust küsimata, ja tal on ainult vaja neile vastu naeratada ja nad teevad, mis ta tahab. See on vastik!“

„Ära uuusta, tädi, et ta ei naeratanud, kui tal oli mõne päeva eest tüli Manuel Crustiga. Crust on kardetav inimene ja tema taga seisab hulk teisi, kes rahutust võivad tekitada. Nad on kokku seadnud pika nõudmistelehe ja seletavad, et teevad streigi, kui neid ei rahuldata. Asi oli mr. Percivalile väga tõsine.“

„Pean tunnistama, et ka mul oli hirm,“ vastas mrs. Vanderlip. „Crust kannab alati nuga kaasas, olen seda ise näinud.“

„Ütle, tädi, kas ei olnud sa veidi ulke mr. Percivali peale, kui ta Crustiga lõpuks hakkama sai?“

„Ja sina?“

„Oleksin võinud teda kaisutada,“ seletas tütarlaps. „Siiski vihkan teda muidugi. Kuid sellest ei maksa praegu kõneleda. Sa usud siis tõesti, et pean talt nõu küsima?“

„Muidugi.“

„Hüva, siis teen seda. Ehk laulab ta kooris kaasa, tal on väga hea hääl.“

Percival ei lubanud mitte ainult kooris laulda, vaid pakkus oma abi ka kaunistuste juures. Kui lady Marion talle teatas, et teeb jalutuskäigu metsa, et koguda varsi ja sammalt kaunistusteks, keelas Percival selle kategooriliselt ära.

„Ma ei usalda Crusti,“ ütles ta, „ega ta inimesi. Nende hulgas on väga vägivaldseid iseloomusid. Peame neile ühel päeval kõvasti sõrmedele koputama, kui tahame rahus edasi elada.“

„Kas on tõsi, et Crust ja tema partei nõuab õigust, et iga poissmees võib valida omale — naise?“

Percival oli üllatatud sellest otsekohest, mitte sugugi teeseldud küsimusest.

(Järgneb).

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

Tõtt ja nalja.

Pikkamisi.

Inglise kirjanik Charles Dickens, kes mitte ainult oma raamatutes, vaid ka elus palju huumori ilmutas, sai ühes väikeses alevis tuttavaks mehega, vana forellipüüdjaga, kellest jutustati, et ta palju luisata armastavat ja toredaid luiselugusid oskab jutustada.

Dickens otsustas vanameest pisut tõngata ja rahust üles raputada. Kord ütles ta temale:

„Siin jões leidub toredaid forelle, eks ole tõsi?“

„Jaah.“

„Mõni aasta tagasi õngitsesin ma siin. Aga forellid närisid mu õngenööri katki.“

„Seda juhtub.“

„Võtsin siis käevarrjämehuse nõõri, aga forellid närisid sellegi läbi.“

„Jah, seda forellid siin teevad.“

„Viimaks tõmbasin ma ühe forelli siin ankrukõlega välja.“

„Seda teeme siin tihti.“

„Aga forell oli nii raske, et pidime tooma tema kojaviimiseks vankri, mille ette neli hobust rakendati.“

„Nii veetakse siin forelle tihti.“

Vanamehe nägu jäi tõsiseks ja ta silmitses luuletajat lahkesti. Nüüd sai Dickens pahaseks ja ütles:

„Ja kuna forell ennast tappa ei lasknud, siis saatsin ma ta ühes lehmadega karjamaale.“

„Seda tehakse siin mõnikord.“

„Ja kõige kummalisem oli, et forellile mõne nädala pärast sarved pähe kasvasid.“

Nüüd võttis vana kalur piibu suust ja naeratas umbusklikult:

„Usun, härra, nüüd luiskate veidi. Mina pole oma elus veel kunagi näinud, et forellile sarved pähe kasvavad.“

Ja pööras pead raputades minema.

Altkäemaksu andmise katse.

Härra Joonatan reisib üle piiri. Tulevad tolliametnikud.

„Kuulge,“ tõmbab Joonatan ühe ametniku kõrvale, „kas olete tunaho nme samal ajal ka teenistuses?“

„Muidugi,“ noogutab ametnik.

„Siis pange tähele,“ jatkab Joonatan. „Tulen tunahomme jälle üle piiri ja toon kaasa kohvritäie lihvimata kalliskive. Teie ei ava kohvrit mitte, mis? Teie kahju see ei ole!“

Ametnik pilutab silmi, kehitab õlgu, läheb.

Kaks päeva hiljem reisib Joonatan jälle üle piiri. Kohvriga.

„Tere tulemast!“ hüüavad tolliametnikud, piiravad ta ümber, viivad ta vahituppa ja avavad kohvri, aga ei leia mingisuguseid kalliskive. Nad otsivad läbi härra Joonatani taskud, iga voldivahe, iga palistuse. Aga midagi pole leida.

„Kus, pagan,“ küsib ametnik, kellega Joonatan sosistanud, „on siis Teie kalliskivid?“

„Kalliskivid?“ ütleb Joonatan. „Kalliskivid olid mul juba tunaeile kohvris!“

Max Liebermann,

kuulus saksa kunstmaaler, oli Hamburi senaatoridest maali valmistanud. Üks neist senaatoridest leidis aga, et tema liig lihtsalt, ei midagi ütlevalt olla välja tulnud.

„Palun Teid, ärge pange pahaks, aga minu piit oleks võinud ilusam olla!“

„Teie ka,“ vastas Liebermann.

Null.

„Mõtelge, minu abikaasa ja mina, meil on samal päeval sünnipäev. Tuleval reedel saame kokku seitsekümmend aastat vanaks. Nüüd mõistatage, kuidas seda vonadust meie vahel tuleb jagada!“

„Arvatavasti õige lihtsalt. Teie proua on seitse ja Teie olete — null!“

Veel ilusam.

Schulze Berliinist külastab proua seltsis Eestimaad. Piita kloostri varemetses viibides kirjutab ta varemetses seinale:

„Olin oma prouaga siin. Oli ilus olla. Schulze.“ Maier, samuti Berliinist, tuleb samale kohale ja kirjutab sinna alla:

„Olin siin prouata. See oli veel ilusam. Maier.“

Ka Tristan Bernard

oli kord tundmata kirjanik. Saatis „Figarole“ hulga käsikirju, kuid harva võeti neist midagi vastu.

Sellepärast läks ta kord ise toimetusse, et seal rääkida härra Bertrand'ga, kes oli jutunurga toimetaja, ja temale oma uuemat tööd ise ära anda. Vastu tuleb temale toimetuse teener.

Tristan Bernard küsib:

„Kas võin kokku saada härra Bertrand'iga?“

„Ei. On välja läinud.“

„Siis palun ma Teid, kui härra Bertrand'i asemikku, seda käsikirja paberikorvi visata,“ ütles Tristan pühalikult ja lahkus.

Ratas.

„Miks ei lähe Teie koju?“

„Minu naine on pahas tujus!“

„Ja mispärast on Teie naine pahas tujus?“

„Sest et ma koju ei lähe!“

Peter Altenberg

tahtis kord külastada avalikku balli. Kui ta garderobis mantli seljast võtab, üeldakse temale: „Pintsakis härrad sisse ei pääse.“

Peter ajab nüüd kuue maha ja küsib:

„Kas võin ma nüüd sisse minna?“

„Ei.“

„Ei? Mis pean ma siis veel maha võtma?“

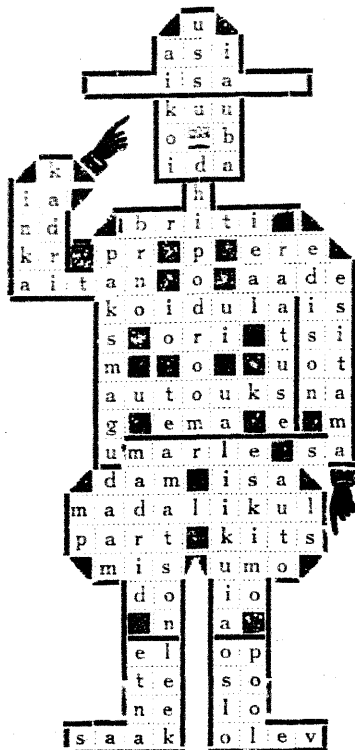
Rahulik kukutaja.

Kohtunik: „Peale selle räägitakse, et olete ühingu liige, kelle ainsaks eesmärgiks on kukutamine.“

„Jah, seda küll, sest ma olen veeremänguklubi liige.“

Mõistatuse lahendus

Nr. 9 (195).

„Romaan'i“ tellijaile

Kõiki „ROMAAN'i“ 1/2 aasta tellijaid, kelle tellimine lõpeb nr. 12-ga, palume aegsasti uuendada tellimist, et ei tuleks ajakirja saatmises vahet.

„ROMAAN“ maksab:

6 kuud (s. o. 13–24) Kr. 4.—

3 kuud (s. o. 13–18) „ 2.25.

Tellimisi võtavad vastu ilma lisatasuta kõik postkontorid.

„ROMAAN'i“ talitus.

Kuldaurahadega kroonitud kohvitööstus

Tallinn, Teliskivi 44.

„ESTO“

Tel. 22-69.

Soovitab perenaistele hästituntud peene ja puhtamaitselisi **vilja-** ja **oakohvisid.**

Kauba headuse eest vastutus.

Imestamisväärt odavasti, kergesti ja puhtaks pesete oma pesu **magister VIEKMANN'i** pesupulbriga

LUMIVALG

ühes sellega pikendate ka **pesu vastupidavust**; samuti **söögi- ja kööginõud** ning **mustad ja rasvased käd** saavad imestamisväärt **kergeti puhtaks.**

Hoidke endid sarnaneva, mitte väärtsiliku järeltehtud aine eest.

Nõudke igal pool.

Nõudke igal pool.

Tapeediladu

J. WEELMANN

Tallinnas, V. Tartu m. **22**, (omas majas)
Osakond S. Tartu m. **22**, telefon 5-82

Ostudel ja järelepärimistel nimetage „Romaani“.

„Romaani“ tellimishinnad: 12 kuud (24 nr. nr.) Kr. 7.50; 6 kuud (12 nr. nr.) Kr. 4.00; 3 kuud (6 nr. nr.) Kr. 2.25; 2 kuud (4 nr. nr.) Kr. 1.60; Üksiknr. 40 s.

TÄHELEPANUÄRATAV VÄÄRTUS

Igäüks, kes on vaadelnud uut Durant autot ja sellega sõitnud, tuleb veendumusele, et selle vankri ehitamisel pole arvestatud hinnaga, vaid et siin on peetud kinni kõrgeist kvaliteedist.

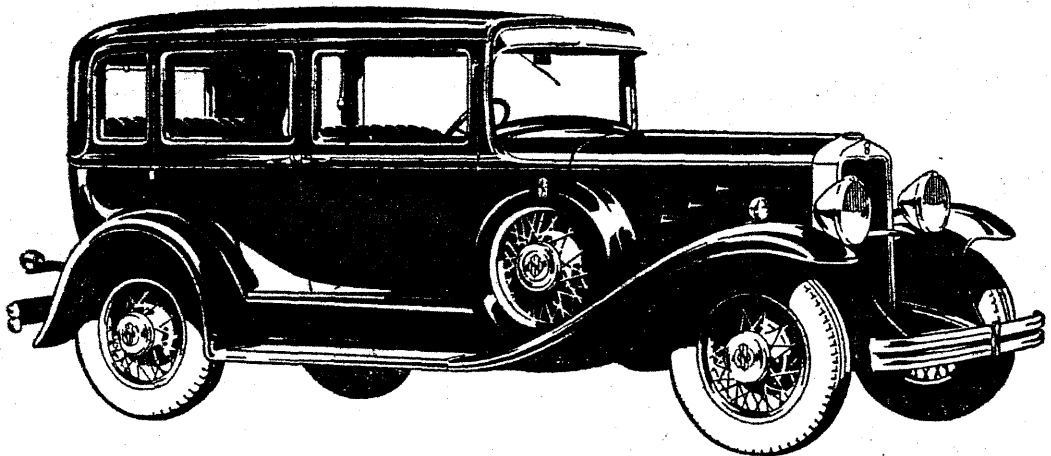
VÄLIMUS
TÖÖVÕIME
MUGAVUS
VÄÄRTUS

Kõitev välimus, eriline töövõime, harukordne ruumirohkus ühenduses hästituntud Durant vastupidava, konstruktsiooniga on võitnud üldise vaimustuse.

Uued madala ja keskmise hinnalised kuue silindrilised on käesoleval aastal pakutavate vankrite seas silmapaistvama väärtusega. Uue Duranti reast on saadaval Sedan, Roadster, Phaeton ja Coupe kere tüüpe — standard ja de Luxe.

Lisaks neile tähelepanuväärilistele kuuesilindrilistele pakub Durant rea täiusliku ja parandatud lahtiste ja kinniste keredega neljasilindrilisi.

Duranti ehitatud RUGBY veoautode rida sisaldab uue kuue silindrilise shassii, mille on konstrueerinud transpordi eriteadlased, kes on pannud erilist rõhku transpordi veokulude vähendamisele.

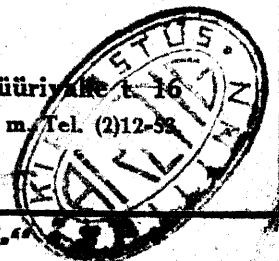
DURANT

hea vanker.

Ainu-
esindaja:

HEINR. LAGUS,

Tallinn, Müürivahe 16
Laenukanga m. Tel. (2)12-32

Ostudel ja järelpärimistel nimetage „Romant’i.“